

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 333

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

K. B. KRAUČIŪNAS

(Tęsinys)

Lietuviai buvo linksmi, kad ryt jau būsime Klaipėdoje. Nors lenkai protestavo ir norėjo, kad pirmiau turėtų stoti Dancige, o paskui grįžti į Klaipėdą, bet jie nelaimėjo.

10. KLAIPĖDOJE

Gegužės 30 d. šiandien davė anksti pusryčius, nes 7 val. ryto jau būsime Klaipėdos uoste. Po pusryčių visi išlipome į viršų, kad geriau pamatytumėm krantus. Be to mums jau rūpėjo pamatyti ir žmones, kurie laukia atplaukiant laivo į uostą. Mus pasitiktį susirinko visoki viršininkai, taip pat ir vargšai vaikučiai, kurie siūlėsi panešti bagažą ir laimėti keletą centų nuo amerikonių. Man nepatiko, kad muitininkai liepė atidaryti bagažus patikrinimui. Dar gi ir man, tokiam garbingam „Vienybės“ ekskursijos palydovui... Bet įstatymai — tai įstatymai, atidariau ir aš. Savo lagamine turėjau kažin kokį šaliką, kurį man buvo įdavusi kokia davalta nuvežti Ramygalos kunigui. Muitininkas reikalavo už šilką sumokėti kiek muito. Bet aš jam aiškinau, kad tas šalikas ne mano ir, kad jei jis nepraleis be muito, tai aš jį išmesiu į jūros. Tuo kart muitininkas nusileido, kad ne bizniškas reikalas, o tik klebonui dovana.

Kai išėjau į krantą, mane apspito vaikučiai, ir pačiupe mano bagažą ir eina sau Pagalvojau, kad jie su mano lagaminu gali ir namo pareiti. Sulaikęs pasakiau, kad aš turiu bagažą padėti į apsaugą ir daviau vienam sidabrinuką — 25 centus. Vaikai metė bagažus ir visi ištiesė rankas į mane. Išdalinau visus kiek turėjau smulkių, tai kai kurie prašė ir cigarečių, bet tuo tarpu a.ėjo policininkas ir nuvaikė vaikučius. Gaila vaikučių, nes aš pats nerūkiu ir jiems neturėjau ko duoti. Tik iš tolo vis dar girdėjau šaukiant: „Ponas mesk dar vieną baltuką“. Man vaikai patiko iš pirmo pamatymo. Malonu buvo matyti, kad jie tokie mandagūs žulikučiai...

Sutvarkę bagažą, iš sutikimo komisijos gavome vadovą, kuris mus nuvedė į Viktorijos viešbutį, kur mums buvo paruošti užkandžiai. Viešbutis gražus, nemaža saliuokė. Joje buvo paruošti stalai svečiams. Mano didieji „diplomatai“ susėdo su visa vyriausybe salės viduryje, o aš kaip mažas žmogelis, nuėjau į pašalinių tarpą. Kalboms vadovavo kažin kokis karys. Grojo kariuomenės pulko orkestras. Buvau pasislėpęs „galiorkoje“ ir maniau kad manęs kalbėti neiššauks, bet vis dėlto prisiminė ir iššaukė. Kalbėjau maždaug taip: „Man gaila, kad aš nesulaukiau to, ką jūs šiandieną turite. Bet nemanykite, kad mes visi apleidome tėvynę ieškodami aukso šalies. Daugumas mūsų bėgo nuo vargo, nes čia tėvynėje tada nebuvo galima prasimušti. Bet ir svetimoje žemėje būdami, mes suprantam jūsų reikalus ir kiek galėdami padedame. Nuo savęs galiu pasakyti tik tiek, kad atsivežiau 7000 litų Lietuvoje praleisti. Didesnė tos sumos dalis sudaro pinigai įduoti man išdalinti mano draugų amerikiečių čia gyvenantiems, jų giminėms. O iš likusių pinigų gyvensiu Lietuvoje su jumis, kiek ilgai galėsiu, bet su tiek pinigų tai aišku, kad ilgai negalėsiu pasilikti“... Po pietų gavome vadovą, kuris mus nuvedė į Klaipėdos kapines. Ten vienas kalbėtojas priminė žuvusius už Klaipėdos atvadavimą. Ten buvo palaidotas ir vienas Brooklynietis Martus, su kuriuo teko daug dirbti, jam būnant Amerikoje. Jis buvo geras pagalbininkas chorui, nors pats nedainuodavo, bet gelbėdavo prie scenos ir skelbimų išplatino. Jis grįžęs į Lietuvą kažkokiu būdu pateko į kovą už Klaipėdą ir žuvo. Tuokart kalbėtojai kalbant, ne vienas apsiašarojo, o dar prisidėjo ir orkestras, kuris grojo laidotuvių maršą... Tą dieną buvo Dievo kūno šventė, kadangi jau buvo pavėluota į pamaldas, tai nuėjome į rinką tik pasidairyti. Iš smalsumo nusipirkome baronų, kaip darydavome prieš 25 metus nuėję į atlaidus arba laukdavome iš atlaidų pareinant mamos su baronkomis. Moterys užsigeidė strimėlių, nusipirkome ir jų, bet jau nebebuvo taip įdomu tas viskas, kaip būdavo seniau. Viskas greit buvo užmiršta...

Iš žmonių apdaro buvo matyt, kad kraštas dar nebuvo atsigriebs po 1914 m. karo. Žmonės buvo apsirėngę prastai, bet vaikščiojo su lazdelėmis. Aš prasi-tariau savo bendrakeleivėms moterims, kad man lazdelė patinka ir aš būčiau turėjęs Amerikoje, bet kad

ALGIRDAS TITUS

RAUDA

Nors visi žadėjom mirti už tėvynę
Liko netesėti mūsų pažadai. — J. Aistis.

*Tai pašviesk pažibėk, bijūnėli, languos —
Metai eis ir nueis, nuliūliuos, nubanguos...
Skausmas skaistų lelijos veidą vagos
Tau vienai ir varguos.*

*Pakukuok paraudok dar gailiai gegule —
Tokia ašarom laistytą liūdna dalia...
Jei, kaip prisiekėm, būtumėm stoję žalia
Beklestėtum žalia rūtele.*

Amerikoje tik šlubi vaikšto su lazdelėmis, o sveiki žmonės jų nenaudoja. Bet kadangi čionai mada vaikščioti su lazdelėmis, tai būtinai ir aš ją įsigysiu. Mums besikalbant dvi moterys įsmuko kur į krautuvę ir nupirkusios įteikė man lazdelę, kaip ekskursijos vadui ir pastebėjo: „Su lazda eidamas Lietuvoje, nors šunų galėsi atsiginti!“ — O ne, mielosios, aš labai esu jums dėkingas už lazdelę. Dabar galėsiu vaidinti pono rolę Lietuvoje, — atsakiau joms. Pavaikštinėję po miestą, nuėjome į stotį. Ten radome bufietą ir užsisakėm dešrelių. Laukėme tų dešrelių labai ilgai ir manėme, kad į Kauną išvažiavo jų parvežti ir žingeidavome, koks bus tų dešrelių skonis, o kai atnešė visi nustebom, kad tai „Hot dogs“... Tai buvo paskutinės mūsų bendrai keliavusių vaišės, nes visi iš Klaipėdos važiavome į įvairias Lietuvos puses.

11. LIETUVOS KAIME

Aš turėjau važiuoti į Panevėžį, bet sugalvojau, kad pakeliui sustosiu Skuode, nes turėjau kai kam atiduoti dovanas Mosėdyje. Viena moteris taip pat važiavo iki Skuodo, nes netoli nuo tos vietos buvo josios tėviškė. Skuode išlipome gana vėlai, apie 11 val. Nakties metu stotyje nieko neradome, kaip visada tokiais atvejais būna, bet pasipainiojo žydėlis. Moteriai, kuri vežėsi su savimi didelę dėžę, būtinai reikėjo, kad kas pavežėtų. Ji paklausė žydėlio, kiek jis norėtų už nuvežimą į Skuodo bažnytkaimį. Žydas užsipašė 4 dol. Mano bendrakeleivė pyktelėjusi pasakė: „Aš nenoriu pirkti iš tavęs tos kumelės už 4 dol., tik aš klausiu kiek už nuvežimą“? Davėm jam 12 litų ir dar pridėjome 5 litus arbatpinigių. Žydas džiaugėsi padaręs gerą „gišeftą“.

Gegužės 31 d. Skuode pernakvojau pirmą naktį Lietuvoje. Atsikėliau anksti iš papratimo anksti keltis, ir išėjau pasivaikščioti. Kadangi bažnyčia buvo tik kitoje kelio pusėje, tai užėjau į šventorių, nes pati bažnyčia dar buvo uždaryta. Man besidairant ėmė skambinti varpai pirmųjų mišių. Įėjau į bažnyčią, kuri dar tebebuvo papuošta po Dievo kūno šventės. Abieiose pusėse tebestovėjo berželiai ir kvepėjo gaiviu pavasario kvapu. Mišių laikyti išėjo pats klebonas kun. Žadeikis, (mūsų atstovo Washingtono brolis). Po mišių man dingtelėjo į galvą mintis užėiti pas jį pasikalbėti. Su Žadeikiu Amerikoje dažnai susitikdavau ir pasikalbėdavome, jis man minėjo, turįs dar brolių Lietuvoje.

Po pamaldų užėjau į kleboniją, susipažinau su klebonu ir papasakojau jam apie jo brolių Amerikoje. Kunigas ne labai nustebo gavęs žinią apie savo brolių, gal būt, kad jis netikėjo man, kad mes pažįstami, nes jo brolis buvo labai didelis žmogus Amerikoje, tai kokis reikalas turėti pažintį su paprastu žmogumi. Jis nepriėmė manęs, kaip svečių ir aš to nesitikėjau. Jis pradėjo kalbėtis su manim bizniškai. Kunigas man pasiūlė apsigyventi Lietuvoje. Jis man pasisakė turįs parduoti labai gerą ūkį. Esąs beveik dvarelis. Jis pats jau esąs senas ir nebegalįs ūkio tvarkyti. Už ūkį jis teprašė 40,000 litų. (Gal jis padarė klaidą, bet man sakė 40,000 dol.). — Gal būtų ir neblo-

(Tęsinys 2-me pusl.)

gas pirkiny, bet aš tik teturiu 400 dol. Kunigas tik trūktelėjo pečiais ir tarytum sakydamas: Kokių galų jūs ten važiuojate į tą Ameriką, jei po 23 metų neparsivežate nei 40,000 litų. Tuomet aš jam pastebėjau, kad Amerikoje žmonės turi anksti keltis, nes: ankstyvesnieji dolerius sušluoja, o vėlesniems neliaka. Aš nors anksti keldavau, bet vis rasdavau surinktus kitų, gudresnių už mane...

Sugrįžęs į viešbutį, radau mano bendrakeleivę isimiegojusią ir laukiančią pusryčių. Po pusryčių iš čia ji važiavo į savo tėviškę, kuri buvo tik 15 kilometrų atstumu, o aš važiavau į Mosėdį, kur gyveno Zubis: turėjau jam įduoti jo dukters ir sūnaus piniginę dovaną iš Amerikos. Pasisamdžiau jauną vyruką, kuris turėjo mažą "forduką". Nuvažiau automobiliu į Mosėdį. Ten turėjau teirautis, kur gyvena Zubis. Apie jį mažai kas žinojo, bet atsirado žmogus, kuris nurodė, kaip jį surasti. Zubis jau buvo senas žmogus, jis turėjo virš 90 metų. Senelis turėjo antrą žmoną, kuri buvo daug jaunesnė už jį. Aš jam padaviau 200 litų. Jis ilgai žiūrėjo į pinigus, lyg netekęs žado, ir paskui norėjo man gražinti:

— Tai už ką man tiek daug pinigų? — paklausė jis.
— Sūnus ir duktė jums siunčia — pasakiau jam.

Jis vėl ilgai galyvo, tartum nesuprasdamas mano žodžių, o paskui atsiklaupė ir siekia man bučiuoti ranką murmeldamas: — Turiu padėkoti...

Jis mane taip sujaudino, kad aš apsipliliau ašaromis. (Man rašant šiuos atsiminimus, po 25 metų ir prisiminus tą sceną vėl tenka apsiverksti)...

Tuose namuose mačiau ir kitą liūdną vaizdą. Jie auklėjo nežinia kieno likusią mažą mergytę našlaitę. Ji buvo netoli trijų metų, bet taip blogai atrodė, kad man užsimiršus apie Lietuvoje augančius skurdžių vaikus, labai skaudu buvo į ją žiūrėti. Ji buvo aprenpta suodinais skudurėliais, kojytės basos, purvinos. Tuokart man kilo klausimas: kodėl ji negali augti taip, kaip žmogui priklauso?...

Birželio 1 d. Traukinyje mažai miegojau, o trečią valandą pradėjo jau švisti. Malonu buvo žiūrėti pro vagono langus, kaip Lietuvos ūkininkai dirbo laukuose. Jie anksti kelia, bet jie dirba sau. Atvažiavęs į Radviliškį, turėjau persėsti į kitą traukinį, važiuojantį į Panevėžį. Kadangi traukinį tegausiu vakare, tai nenorėjau ir antrą naktį praleisti traukinyje ir važiuoti be poilsio. Tad nutariau apsinakvoti Radviliškyje. Ryte tų namų savininkė — jauna žydelkaitė, išvedė mane miestelio parodyti. — Ir ji man daug papasakojo apie to miestelio istoriją. Iš Radviliškio į Panevėžį, gavau labai prastą vagoną. Jį buvo galima palyginti su Brooklyno vasaros meto tramvajumi atdaru šonu... Panevėžyje užėjau į stoties bufetą užkasti. Viskas atrodė labai prastai. Valgyti nieko geresnio negavau, kaip tik bulkutę ir arbatos stiklinę. Bet greitai apsipratau, ir man atrodė taip, kad čia grįžau tik po kokių metų...

Prie stoties laukė du vežikai, arklių ir automobiliu. Į tėviškę dar buvo toli, tad sugalvojau daiktus palikti stoties apsaugoje ir pirma nuvažiuoti aplankyti giminių Alelių, kurie gyveno Velžių kaime. Jiems į Panevėžį tik telbuvo 8 kilometrai — važiavau taksu. Norėjau grįžti į Panevėžį tą pačią dieną ir apsinakvoti pas Joną Dikinį. (Jis tada buvo Panevėžio antras notaras). Bet Aleliūnas priverė nakvoti pas jį pasiūlydamas nuvažiuoti į Panevėžį ir parvežti daiktus iš stoties. Jis man davė savo kepurę ir drabužius, kad nesulytų ir kad neatrodyčiau, kaip amerikietis...

Važiuodamas per senamiesčio tiltą pamačiau einantį Dikinį. Aš jam sušukau: "Sveikas Jonai!" Jis mane pažino ir sako: — Iš kur tu išlindai ir į ką tu panašus? — stebėjosi Dikinis.

— Dabar aš neturiu laiko su tavimi kalbėtis: pasiima ysimė vėliau — atsakiau jam. (Dikinis buvo atvažiavęs į Ameriką kartu su Vaičium, ir man teko su juo vaidinti, bet kaip jiems nepasisekė su teatru ir Vaičius bankrotavo, tuo kart Dikinis išgyveno pas mane apie porą mėnesių dovanai. Tad aš tikėjau: nors dieną pagyventi pas jį).

Važiuodamas su Aleliūnu į stotį, prisiminiau, kad stoties gatvėje pažadėjau jam atkankyti Pelikso Morkaus seserį, tai ir sustojome. (Morkaus sesuo buvo ištekejusi ir turėjo dvi dukteris, kurioms mokslo metu dėdė Morkus pagelbėdavo pinigais). Ten pirmą kartą Lietuvoje teko paragauti lietuviško sūrio ir sviesto. Tai buvo tikras lietuviškas svečių priėmimas.

Jau sutemus sugrįžome į Velžius. Važiuojant Velžių kaimu, man buvo liūdna žiūrėti į išsiskinsčiusius į vienkiamius. Velžio kaimą aš gerai pamenu, nes čia nekartą teko siūti. Prisiminiau pravažiuodamas ir Taruškos kiemą, kur buvo likęs tik akmeninis kryžius. Prisiminu, kaip pas juos siuvau ir kur teko miegoti jų gražioje sek-

lyčioje ir kaip jo žmona man duodavo skaniai valgyti. Jų buvo gražūs namai.

Atsiminiau, kaip vieną vakarą čia atsitiko nelaimė. Tai buvo šventadienis ir Tarušų nebuvo namie. Tuokart jų kieme buvo vakaruška. Palikau jaunimą šokant, o pats nuėjau į seklyčią gulti. Vakaruškos metu, keli berniukai kažin už ką supyko ant vienos mergaitės ir grąsino ją einant namo primušti ir sumurgdyti į dumblą. Tarušų samdinė sumanė mergaitę gelbėti ir atvedusi įstūmė į seklyčią ir užrakino duris. Ji turėjo pasilikti pas mane per visą naktį, o sulaukus ryto padėjau jai išlipti per langą ir liečiau pakluoniais bėgti namo. Mergaitė man buvo labai dėkinga už išgelbėjimą nuo bausmės... (Tai atsitiko prieš 26 metus, prieš man išvažiuojant į Ameriką. Sugrįžęs Taruškos jau neradau gyvo. Kai kas sakė, kad miręs iš rūpesčio, nes nenorėjęs keltis iš kaimo, skirstantis į viensėdžius: Alelių namai ir buvo viduryje lauko be jokio medelio)...

Birželio 2 d. Tą naktį pas Aleliūnus blogai miegojau, seklyčia buvo šalta, ir aš buvau įsisvajojęs apie visokias pasakas, kad Lietuvoje amerikonus apiplėšia, nužudo, aš bijojau, kad kas nepadarytų klaidos su manim, nes aš pinigų neturėjau. Turėjau keletą dolerių ir tuos tik ant popierio, po kuriuo galėjau tik pasirašyti ir iškeisti ant litukų. Kitą dieną buvo sekmadienis, Aleliūnienė rengėsi į bažnyčią ir aš važiavau su ja kartu į Panevėžį. Iš Panevėžio buvau sumanęs važiuoti į Šeduvą, kur mano bendrakeleivis Juozas Amraziejus buvo apsistojęs pas savo švogeri. Bet vos tik priėjau prie stoties, traukinys tik: pipt pipt! ir nuvažiavo. Paklausiau, kada bus kitas, gavau atsakymą, kad ryt rytą tuo pačiu laiku...

Grįžau vėl į miestą ir aplankiau senamiesčio bažnyčią. Buvo ankstyvas laikas, giesmininkai giedojo rožančių. Vyrai giedojo išgverusiais balsais: — jokių meno! Prisiminiau senus laikus, kai senamiesčio bažnyčioje per Brostvinės giedodavo savo gražiu balsu Raškevičius: "Garbinkime viešpatį mūsų", tai buvo giedojimas... Bažnyčia atrodė apleista, grindys nešluotos purvinos, pagalvojau, kad gal jie valo bažnyčią tik prieš atlaidus, taip kaip mano motina savo pirkele, tik prieš Kalėdas ir prieš Velykas. Lankydamasis Panevėžyje, sužinojau kad yra pastatyta nauja katedra ir kad ten yra penki nuolatiniai kunigai. Dar viena bažnytėlė buvo Ramygalos gatvėje. Tad gal būt tik dėl to senoji bažnyčia buvo beveik tuščia. Apsidairęs bažnyčioje, išėjau į rinką laukti sumos. Karabelninkai, būdos ir viskas atrodė labai prastai. Nuėjęs pas žydę, nusipirkau bulkelę pyrago, bet — pyrago skonis buvo toks, kaip Amerikoje namie darytos degtinės. Vis dėlto karo padaryti nuostoliai ilgai atsiliepia. Lietuva tuo metu, neturėjo gerų miltų. Užklausiau žydės, kurios pyragai būdavo skanūs: ar mes išpuikom ar pyragai pablogėjo? Seniau tavo pyragai būdavo skanūs. — Ar jau užmiršai, kaip kepti pyragus? — paklausiau jos.

— Nu — iš blogų miltų toks ir pyragas, — atsakė keptėja.

Po suros, pagal seną paprotį ėjau į kapines pasidairyti. Pakeliui mačiau, kaip du vaikučiai pešasi. Vienas šaukia: "Aš tau ne plečkaitininkas!" Nusijuokiau sau vienas, kad ir vaikučiai supranta politiką...

Kapinėse prie tako pamačiau užrašą ant akmenų kryžiaus: Kazimieras Daraškevičius. Kadaise susitikdavome prie senamiesčio bažnyčios ir daug kalbėdavome apie laisvą Lietuvą, o dabar, kai Lietuva laisva, tai jis jau čia...

Į Velžius grįžau pėsčias, per pievas basom kojom, jaunystei prisiminti. Aleliūnai buvo pasidalinę po pusę žemės su broliu ir labai gerai mokėjo tvarkyti ūkį, tik tiek nemalonu, kad išėjus į viensėdžius, trobas turėjo pasibudavoti viduryje lauko. Nei sodelio, nei krūmų ganyklai...

Birželio 3 d. Tą dieną buvo Panevėžy turgus. Todėl aš vėl sugalvojau nueiti į miestą. Be to turėjau užsiregistruoti pas apskrities viršininką ir parodyti jam savo pasą. Bet jo nesuradau ir popierių sutvarkymą teko atidėti kitam kartui. Turgaus aikštėje ieškojau pažįstamų. Prisiminiau vieną gerą žmogų, būtent Tamą Skruzdį iš Didžiųjų Barklainių. Ėmiau klausinėti, ar kas nepažįsta Skruzdžio? Kaip tik pataikiau pakalbinti žmogų iš Išlaužių kaimo, Staponavičių, kuris buvo Skruzdžio pusbrolis. Susitikę su Skruzdžiu prisiminėme vienas antrą po 24 metų nesimatymo. Jis man atrodė gerokai pasenęs, nors ir tiesus. Jo ūkį jau vedė vaikai, jis tik atvažiuodavo į turgų pasivaikščioti ir su kaimynais pusbuteliuką išgerti. Pavadinau jį ir jo pusbrolių į alinę kiek pasikalbėti. Nuėję visi trys į alinę, gerokai pasilinksminome ir suvalgėme keletą silkių. Tai buvo malonus susitikimas, ir aš džiaugiausi, kad galėjau jam atsilyginti už jo man parodytą draugiškumą jaunystėje. Kuomet pas jį siūdavau, būdavau jam, kaip svečias.

S I A U R U O J U T A K E L I U

SIRENA

Baigę posėdį, taikos teisėjų suvažiavimo dalyviai susibūrė pasitarimų kambaryje, norėdami nusimesti savo munderius ir minutėlę pasilsėti, o paskui važiuoti namo pietų. Suvažiavimo pirmininkas, labai gražios išvaizdos vyras gauruotais bakenbardais sėdėjo prie stalo ir skubėjo užrašyti savo „atskirą nuomonę“ dėl vienos iš ką tik ištirtų bylų — tik dėl to jis ir liko. Taikos teisėjas Milkinas, jaunas vyras išskankintu, melancholišku veidu stovėjo prie lango ir liūdnei žiūrėjo į kiemą. Jis buvo žinomas, kaip filosofas, nepatenkintas aplinka ir ieškantis gyvenimo tikslo. Kitas taikos teisėjas ir vienas iš garbės teisėjų jau buvo išėję. Likęs garbės teisėjas, ištinęs, sunkiai kvėpuojantis nutukėlis ir prokuroro padėjėjas, jaunas vokiečių geltonu veidu sėdėjo ant sofos ir laukė pirmininko baigiant rašyti, kad kartu vykus pietų. Ties jais stovėjo suvažiavimo sekretorius Žilinas, mažytis žmogiškštis su bakenbardukais prie ausų ir saldumo išraiška veide. Šypsodamasis, lyg ragaudamas medų, ir žiūrėdamas į nutukėlį, jis tyliai kalbėjo:

— Visi mes dabar norime valgyti, nes esame pavargę, o be to jau ketvirta valanda. Bet, dūšele mano, Grigorijau Savičiau, tai dar nėra tikrasis apetitas. Tikrasis, vilko apetitas, kai atrodo, kad savo tikrą tėvą suvalgytum, būna tik po fizinių judesių, pavyzdžiui, po medžioklės su kurtais, arba kai atpilsi arkliais be atvangos koki šimtą verstų. Daug reikšmės turi taip pat vaizduotė, taigi. Jei, leiskime, jūs grįžtate po medžioklės namo ir norite su apetitu pavalgyti, tai niekad nevarginkite savo proto, nes smegenų įtempimas ir mokslas visada gadina apetitą. Tamsta pats žinai, kad filosofai ir mokslininkai patys prasčiausieji valgytojai, ir blogiau už juos, dovanokite, net kiaulės neėda. Važiuojant namo reikia stengtis, kad smegenys galvotų tik apie grafinėlį ir užkandėlį. Kai kartą aš važiuodamas užsimerkiau ir įsivaizdavau paršiuką su krienais, tai mane net nuo apetito isterika ištiko. Na, o kai jūs įvažiuojate į savo kiemą, tai būtina, kad tuo metu iš virtuvės dvelktų kvapas, žinote, toks malonus kvapas...

— Keptos žąsys puikiai kvepia, — tarė garbės narys, sunkiai kvėpuodamas.

— Ne, ne, dūšia mano, Grigorijau Savičiau, antis arba kikutis¹⁾ gali duoti žąsiai dešimt taškų forų. Žąsies kvapas neturi švelnumo ir delikatiškumo. Ypač erzinačiai kvepia jauni svogūnai, kai pradeda, žinote, skrusti ir, suprantate, šnypščia, niekadėjai, taip, kad girdėti visame name. Na, o kai jūs įeinatė į namus, tai stalas turi būti jau padengtas, o kai atsisėsite — servetėlę už kaklaraiščio ir pamažu, nesukubėdamas, siekiatė grafinėlio su degtinėlaite. O ją, mamytė, pilatė ne į stikliuką, o į kokią nors prieštvaninę protėvių sidabrinę taurelę arba į tokią pilvotą su įrašu „šį gėrimėlį ir vienuoliai traukia“, ir išlenkiate ne staiga, o atsidūsėję, rankas patrynę, abejingai į lubas pažiūrėję, o paskui pamažu pakėlę prie lūpų... O ji, degtinėlaitė, tuojau iš pilvo pasklinda žiežirbomis po visą kūną...

Sekretorius pavaizdavo neapsakomą smagumą savo veide.

— Žiežirbomis... — pakartojo jis, merkdamas akis. — Kai tik išgėrėtė, turite tučtuojau užkąsti.

— Klausykite, — pasakė pirmininkas, žiūrėdamas į sekretorių, — kalbėkite tyliau! Aš dėl jūsų pagadinau jau antrą lapą.

— Ak, dovanokite, Piotr Nikolajičiau! Aš kalbėsiu tyliai, — pasakė sekretorius ir tęsė pašnabždomis. — Na, taigi, dūšia mano, Grigorijau Savičiau, o užkąsti reikia irgi mokėti. Reikia žinoti, kuo užkandžiau-

ti. Pats geriausias užkandis, jei norite žinoti, silkė. Suvalgę gabaliuką su svogūnėliu ir garstyčių padažu, tučtuojau — kol dar juntate skilvyje žiežirbas — valgykite ikrių pačių vieny, arba, jei pageidaujate, su citrinėle, paskui ridikų su druska, paskui vėl silkės, bet už visa ką geriausias, geradėjau, tai sūdytos rudmėsės, ypač, jei jos supiaustytos smulkiai, kaip ikrai, ir, suprantate, su svogūnais ir provanso aliejum... galima apsiėsti! Bet vėgėlės kepenys — tai tragedija!

— Taigi... — sutiko garbės teisėjas, merkdamas akis. — Užkandžiui taip pat geri, e-e-ė... troškinti baravykai.

— Taip, taip... su svogūnais, žinote, su laurų lapeliais ir visokiais prieskoniais. Pakelsi puodo dangtelį, o iš ten garai, grybų kvapas... net ašaras išspaudžia kartais! Na, o kai tik iš virtuvės atvilko kulebiaką²⁾, tučtuojau reikia, nedelsiant, išgerti po antrą.

— Ivan Gurjičiau! — verkšlenančiu balsu pasakė pirmininkas. — Aš dėl jūsų jau trečią lapą pagadinau!

— Velnias žino, tik apie valgi tegalvoja! — nubambėjo filosofas Milkinas, padaręs paniekinančią grimasą. — Nejaugi be grybų ir kulebiakos nėra gyvenime kitokių interesų?

— Na, prieš valgant kulebiaką, reikia išgerti, — tęsė sekretorius pusbalsiu, jis tiek įsitarščiavo, kad, nelyginant giedanti lakštingala, negirdėjo nieko be savo balso. — Kulebiaka turi būti apetitiška, begėdiška, visai apnuoginta, kad būtų pagundos. Pamerksi jai akimi, atrieksi štai ve šitokią gabalą ir pajudinsi virš jo pirštus — nuo jausmų pertekliaus. Pradėsi valgyti, o svies tas varva, kaip ašaros, įdaras riebus, sultingas, su kiaušiniiais, su vėdarais, su svogūnais...

Sekretorius išvertė akis ir išsižiojo iki pat ausų. Garbės teisėjas krankštelėjo ir pajudino pirštus, vaizduodamasis, tur būt, kulebiaką.

— Tai velnias žino kas... — murmėjo nuovados teisėjas, eidamas prie kito lango.

— Du gabalus suvalgei, o trečią pasilaikėi, iki paduos kopūstų sriubą, — su įkvėpimu tęsė sekretorius. — Kai tik baigėte kulebiaką, liepkite paduoti kopūstų sriubą. Ji turi būti karšta, uginga. Bet dar geriau, geradėjau mano, ukrainiškai barščiai su kumpiu ir dešrelėmis. Nereikia užmiršti grietinės ir šviežių petruškių su krapais. Puikus daiktas taip pat sriuba su vėdarais ir jaunomis kepenimis, arba, jei mėgstate, sriuba su visokiais šakniavaisiais ir žalioomis daržovėmis: morkomis, sparagais, kalafijorais ir su kitokia panašia jurisprudencija.

— Taigi, puikus daiktas... — atsidūsėjo pirmininkas, pakeldamas akis nuo raštų, bet tučtuojau susigriebęs nustenėjo: — Bijokite Dievo! Šitai aš iki vakaro neparašysiu savo atskiros nuomonės! Jau sugadinau ketvirtą lapą!

— Nekalbėsiu, nekalbėsiu! Dovanokite! — atsiprašė sekretorius ir tęsė: — Kai tik suvalgėte barščius arba sriubą, tučtuojau liepkite paduoti žuvį, geradėjau. Iš visų žuvų nebylių geriausia — keptas karosas grietinėje; tik, kad nedvoktų dumblių ir turėtų švelnumo, reikia išlaikyti jį gyvą piene visą parą.

— Taip pat neblogo sterliadė³⁾ žiedukais, — pasakė garbės teisėjas, atmerkdamas akis, bet čia pat staiga pašoko, padarė žvėrišką veidą ir atsigrižęs į pirmininką sustaugė:

— Piotr Nikolajičiau, ar greit baigsitė? Negaliu laukti ilgiau! Negaliu!

— Leiskite baigti!

— Na, tai aš vienas važiuoju! Kipšas jūsų nematė!

2) Kulebiaka — ypatingas rusiškas pyragas su mėsos arba žuvies įdaru.

3 — NAUJIENOS — CHICAGO 8, ILLINOIS
1956 M. RUGSĖJO 29 D., SEŠTADIENIS

Nutukėlis pamojo ranka, pačiupo skrybėlę ir neatsisveikinęs išbėgo iš kambario. Sekretorius atsidūsėjo ir pasilenkęs prie prokuroro padėjėjo ausies, tęsė pusbalsiu:

— Geras daiktas taip pat sudakas⁴⁾ arba karpis su pomidorų ir grybų padažu. Bet žuvies negali privalgyti, Steponai Francevičiau; žuvis — valgis neesminis, svarbiausias daiktas pietums ne žuvis, ne padažai, o kepsnys. Kokius paukščius jūs labiausiai mėgstate?

Prokuroro padėjėjas susiraukė, lyg paragavęs rūgšties, ir atsakė atsidūsėjęs:

— Deja, aš negaliu jums pritarti: aš turiu skilvio katarą.

— Gana jau, gana! Skilvio katarą išrado gydytojai! Ši liga dažniausiai būna dėl laisvamanybės ir išdidumo. O jūs nekreipkite dėmesio. Leiskime, jūs valgyti nenorite, ir jums širdis pyksta, o jūs dėmesio nekreipkite ir valgykite. Jei, leiskime, paduos porą slankų ir jei pridės dar kurapkėlę arba putpeliukę riebią, tai čia pat visus katarus užmiršite, garbės žodis! O kepta kurkė? Balta, riebi, tokia sultinga, žinote, nelyginant nimfa...

— Tai, tur būt, gardu, — pasakė prokuroras, liūdnei šypsodamasis. — Aš beveik irgi valgyčiau.

— Viešpatie, o antis? Jei paimsitė jauną antį, tik ką pirmuosius šalčius patyrusią, ir iškepsite su bulvėmis ir prižiūrėsite, kad bulvaitės būtų smulkiai supiaustytos, ir kad paskrustų, ir anties taukais persunktų ir...

Filosofas Milkinas padarė žvėrišką veidą ir, atrodo, norėjo kažką pasakyti, bet staiga sučiaupsėjo, tur būt, įsivaizdavęs keptą antį, ir, netaręs žodžio, kažkokios nežinomos jėgos pagautas, pačiupo skrybėlę ir išbėgo lauk.

— Taigi, aš beveik ir antį valgyčiau... — atsidūsėjo prokuroro padėjėjas.

Pirmininkas atsistojo, perėjo per kambarį ir vėl atsisėdo.

Po kepsnio žmogus prisistotina ir būna lyg maloniai apsvaigęs, — tęsė sekretorius. — Tuo metu ir kūnui smagu ir sielai sušvelnėja. Savo malonumui galite išgerti koki trejetą stikliukų trijų devynerių.

Pirmininkas krankštelėjo ir perbraukė lapą.

— Aš jau pagadinau šestą lapą, — tarė jis piktai. — Tai tikrai nesąžininga!

— Rašykite, rašykite, geradėjau! — sušnabždėjo sekretorius. — Aš nieko nesakysiu! Aš patylo mis! Aš jums pagal sąžinę pasakysiu, Steponai Francevičiau, — tęsė jis vos girdimu balsu, — naminė, jūsų pačių pagaminta trijų devynerių degtinėlė geresnė už šampaną. Po pat pirmojo stikliuko visą jūsų sielą apima apsvaigimas, lyg mirażas, ir jums atrodo, kad esate ne namie, krėsle, o kur nors Australijoje, ant kokio nors minkščiausio strauso...

— Ak, važiuokime pagaliau, Piotr Nikolajičiau! — pasakė prokuroras, nekantariai truktelėjęs koją.

— Taigi, — tęsė sekretorius. — Traukiant tris devynerias gera surūkyti cigarą ir žiedus leisti, o į galvą ateina tada tokios svajingos mintys, lyg esate generalisimūsas, arba esate vedę pačią pirmąją pasaulyje gražuolę ir, lyg toji gražuolė plaukioja baseine ties jūsų langais, kartu su aukšinėmis žuvelėmis. Ji plaukioja, o jūs jai: „Dūšele, pabučiuok mane!“

— Piotr Nikolajičiau! — nustenėjo prokuroro padėjėjas.

— Taigi, — tęsė sekretorius. — Surūkęs cigarą, pakeliate chalato skvernus ir atsigulate į lovėlę! Gulatės aukštieninkas, pilviuku į viršų, ir imatė į rankas laikraštį. Kai akys pačios merkiiasi ir snaudulys sklinda po visą kūną, malonu skaityti apie

3) Sterliadė — erškėtų rūšies žuvis, pagaunama Volgoje.

4) Sudakas — ešerių rūšies žuvis.

(Pabaiga 4-tam psl.)

1) Kikutis — bekasas (lot., pranc.).

Profesoriaus Vaclovo Biržiškos rankraštinis palikimas

Š.m. sausio 3 d. miręs prof. Vaclovas Biržiška paliko labiau ar mažiau parengtus spaudai kelis stambius, didžiausios mokslinės ir tautinės reikšmės, veikalus ir, be to, dar kelis, nelygiuos aniems reikšmės, bet taip pat mums naudingus ir reikalingus. Mūdiems — man ir broliui Viktorui — tenka dabar rūpintis, kad visa, kas brolio Vaclovo dideliu darbu atsidėjimu, nepaprastu kruopštumu ir stebėtinu išradingumu bei meile tiriamiesiems dalykams yra parengta, pasiektų skaitytojus, kuriems yra skirta. Tai mūdiųjų brangi broliškoji ir garbinga visuomeniškoji pareiga. Suprantama, nei aš nei mano brolis neturiu lėšų nei vienam jų veikalu išleisti, tad gavę čia kreiptis į mūsų visuomenę ir ypačiai į knygų leidėjus, kaip galimus brolio Vaclovo veikalu spausdintojus, pateikdami viešai žinių apie kiekvieną jo parengtą veikalą, kad jų leidimas būtų rimtai sprendžiamas, ne vien geraširdiškai ar šiaip atsitiktiniais sumetimais. Išskyrus vieną, visi šių veikalu rankraščiai — mašinėle surašyti — yra mano žinioje, mano rankose, ir kiekvienas jų dabar šitaip atrodo:

1) *Lietuviškoji Bibliografija*, 2,047 mašinėle rašyti puslapiai su 6,859 (mažų ir didelių) lietuviškųjų ir dalimi lituanistinių veikalu antraštėmis (numeriais) ir žiniomis apie juos; šie veikalai apima laiką nuo XIII amžiaus iki 1904 m. imtinai. Tai antrasis, iš pagrindų perredaguotas ir papildytas, spaudai parengtas leidimas, baigtas rašyti 1952-1956 m. I leidimas, antrašte *Lietuvių Bibliografija*, pasirodė Kaune 1924-1939 m., pateikdamas veikalu sąrašą baigiant 1910 m. II leidimui neparengta 1905-1910 m. leidinių sąrašo; beliko plunksna sužymėtų, nesutvarkytų ir vos beišskaitomų kortelių ne tik 1905-1910, bet ir 1911-1914 metams, kurias nežinia kada ir iš viso ar bebus galima spaudai parengti. Besibaigias 1904 m. spaudos laikotarpis, parengtas II leidimui, I leidime reiškiamas 5,501 numeriu ir dar papildomomis žiniomis ligi pat paskutinės veikalo dalies, kas visa su kaupu įėjo į II leidimą arba pateko į kitą to pat autoriaus veikalą — *Aleksandryną*.

Parengtoji II leidimui medžiaga šitaip paskirstoma:

I dalis (XIII-XIV a. raštai) 127 puslapiai su 66 numeriais; II dalis (XVII a.) 139 puslapiai su 163 numeriais; III dalis (XVIII a.) 197 puslapiai su

445 numeriais; IV dalis (1801-1864 m.) 388 puslapiai su 1,402 numeriais; V dalis (1865-1904 m. — spaudos draudimo laikas) 1,195 puslapiai su 4,834 numeriais, kur nesunku suskirstyti dviem ar daugiau smulkesnėmis dalimis, pvz. a) 1865-1895 m. 683 puslapiai su 1,597 numeriais, b) 1896-1904 m. 510 puslapių su 3,237 numeriais.

Kiekviena dalis spaudai parengta ir gali būti atskiru tomu leidžiama. Trūksta joms prakalbų ir abecelinio turinio rodyklių. Rodykles tegalima sudaryti spaudinį puslapiais belaužiant — tai aš apsiimčiau, kaip ir veikalo korektūrą, atlikti. Taip pat aš parengčiau ir trumpas paaiškinamąsias prakalbas, remdamasis išlikusia brolio korespondencija ir šiaip savo turimomis žiniomis.

2) *Aleksandrynas*. Senųjų lietuviškųjų rašytojų (rašiusių prieš 1865 metus) biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. Veikalo antraštė susieta su 1943 m. mirusios brolio Vaclovo žmonos Aleksandros vardu, jai pagerbti jo čia parinkta.

Mašinėle rašyti 1,006 puslapiai, skirti 371 mūsų rašytojų, rašiusių ar tik pradėjusių rašyti prieš spaudos uždraudimą, ir pateikiamų chronologine (rašytojų gimimų) eile. Sudėta trijose dėžutėse, spausdinant lengvai paverčiama 3 tomis: a) 327 puslapiai su 100 rašytojų (baigiant Rabe, 1669-1720), b) 347 puslapiai su 152 rašytojais (baigiant Tolovinskį, 1795-1869) ir c) 331 puslapis su 119 rašytojų (nuo Simano Daukanto ligi Pranciškaus Lipšto, 1841-1900 m.). Spaudai parengta, tik bespausdinant tektų dar turinio rodykles sudaryti ir pabaigus prakalboje pateikti kiek paaiškinimų.

Aleksandrynas nekartoja Lietuviškosios Bibliografijos teikiamos medžiagos, tik tuo tarpu, kai Bibliografijos dėmesys ir teikiamos ten žinios skiriami patiems veikalams, kurių autoriai žinomi arba nežinomi, Aleksandrynas skiriamas rašytojams su jų raštais; tad nežinomųjų autorių veikalai ten nė neminimi. Abudu rašiniai yra savarankiški, bet kits kitą tvirtai remia ir drauge sudaro istorinę mūsų raštijos apžvalgą. Juos nelengva surinkti, nes reikia nemažai petitiinių raidžių, bet užtat nereikia nei gotiškų nei maskoliškų, nes tokiomis raidėmis išleisti rašiniai čia pateikiami lotyniškai lietuviškomis raidėmis. Veikalai stambūs (2,000

ir 1,000 pusl.), tad leidimas nėra pigus, bet lengvėja, leidžiant atskiromis dalimis per keleris metus (geriausia dviem leidykloms lygiagrečiai leisti: vienai — Bibliografiją, o kitai — Aleksandryną). Leidimas nėra pelningas: dėl svaraus bei akademinio turinio jis nežada platesnės visuomenės susidomėjimo.

Kalbu atvirai, neslėpdamas nei piniginių, nei kitokių leidimo sunkumų. Lietuviškosios Bibliografijos II leidimo rankraščio tikrinimas ir derinimas su I-jo leidimo duomenimis, spausdinamųjų veikalu korektūra, rodyklių sudarymas, prakalbų teksto nustatymas, nekalbant jau apie šių ir kitų mūsų brolio rankraščių išsaugojimą (visi tekstai yra tik viename egzemplioriuje) — tai mano ne tik pareiga, bet ir būtina leidimo sąlyga. Na, o man jau 74 metai, kurių vis labiau sunkėjantį svorį aiškiai jaučiu, kad ir per daug tam nepasiduodu. Dėl savo asmeninių sąlygų tegaliu gyventi ir dirbti tik tai ten, kur dabar gyvenu ir dirbu, kas, be abejo, apsunkina veikalu rinkimą, spausdinimą ir iš viso jų leidimą; pernai leisdamas Londone savo Senąjį Vilniaus Universitetą su transokeanine savo korektūra, gerai tat supratau. Visa tai primenu ne gaudinti ar baidyti norėdamas, tik įspėdamas, jog šių veikalu leidimas turi būti išspręstas ir vykdomas kad ir gal neskubiai, bet greitai.

3) *Studentai iš Lietuvos užsienio universitetuose XV-XVIII amžiuose*. Pradėta rašyti ir rinkti medžiaga Vienoj 1944 m. rudenį, baigta 1954 m. gruodžio 7 d. Bostone, Mass. 222 mašinėle rašyti puslapiai, kurių 1-115 chronologinis studentų sąrašas įvairiuose universitetuose, 116-218 tas pats sąrašas abeceline pavardžių eile ir 219-222 veikalo literatūros rodyklė. Sąraše randame XIV amž. 1 studentą, XV a. — 195, XVI a. — 594, XVII a. — 733, XVIII a. — 415, iš viso 1938; be to priedo pateikiama 1801-1865 m. Dorpat, Karaliaučiaus ir dar vieno-kito universiteto per 300 studentų, iš kurių dorpatiečiai neįtraukti į bendrą abecelinį pavardžių sąrašą. XV-XVIII a. studentai įrašyti lotynų kalba, XIX a. dorpatiečiai — vokiečių kalba. Autoriaus pastabos, žinoma, lietuvių kalba. Trūksta dar prakalbos.

Tai irgi akademinio pobūdžio veikalas, bet neilgas ir nebūtinai mano korektūros (tik prakalbos), tad lengviau negu anuodu, išspausdinamas. Mūsų istorijai labai svarbus, aiškiai parodas mūsų per amžius išlaikomus sątus su Vakarų mokslu.

4) *Lietuvių rašytojų kalendoriaus*, 1946 m. Tuebingene išspausdinto (3,000 egz.) išleidimui parengta 634 mašinėle rašyti puslapiai. Veikalą sudaro: a) Chronologinis Lietuvos ir visų pirma Lietuvių rašytojų ir kai kurių kitų kultūros sričių darbininkų sąrašas (su jų gimimo ir mirimo metais bei veikalu nurodymais); čia 419 puslapių ligi 1953 m. gruodžio 20 d. pateikta 3,015 vardų (1946 m. leidime buvo 1,149 vardai); b) 420-473 p. lietuvių rašytojų, mokslininkų, menininkų gimtavietės abeceline eile (I leidime šio skyriaus nėra); c) 474-527 p. tų pat rašytojų ir t.t. nekrologai chronologine eile, baigiant 1955 m. rugsėjo 15 d.; d) kalendoriaus mėnesiais ir dienomis suskirstyti rašytojų ir t.t. gimimai ir mirimai — I leidimo spausdintų 60 p., kur brolio Vaclovo egzemplioriuje jo ranka įrašyta dar 40 p. papildomų vardų ir, be to, skyrium dar 17 puslapių; e) 528-634 p. Abecelinė asmenų rodyklė. Iš I leidimo turėtų būti įdėta dar (papildyti) prakalba ir Bendroji mūsų rašytojų apžvalga (13 spaudos puslapių). Veikalas parengtas spaudai, lengvai renkamas, visur vienodu šriftu, ir nesunkiai platinamas. Reikalingas tik atidžios korektūros ir galutinio kalendorinės dalies sutvarkymo, kas nesunku padaryti veikalą jau renkant. Tas darbas mano galėtų būti padarytas.

5) *Praeities pabios*, straipsnių rinkinys iš Lietuvos praeities, 280 mašinėle rašytų puslapių.

30 straipsnių, įvairiu metu paskelbtų mūsų spaudoje, sunkiai dabar besurandamų ir nemažai teikiančių medžiagos mūsų praečiai pažinti. Jų tarpe paminėsiu: Kryžiuočių keliai į Lietuvą XIV a. (keliai į Žemaičius), Lietuvos laikinosios vyriausybės mūsų praeityje, 1831 m. sukilimas Lietuvoje, Kaip prieš 100 metų žemaitis Griškevičius lėktuvu skrido, Lietuvos mokyklos reformos bandymai 1860 m. pradžioje, Lietuvių Golgota, 40 metų lietuvių tautos karas su maskolių valdžia už saxo knygą, 50 metų spaudos laimėjimo sukaktį minint. Visa tai lengvai renkama, nesunkiai atliekama korektūra ir neatrodo, kad tai būtų nuostolingas leidinys.

6) *Tarp knygų ir bibliotekų*, 81 mašinėle rašytas puslapis. Straipsnių rinkinys: Kretingos vienuolyno bibliotekos, Buvusioji jėzuitų noviciato biblioteka Vilniuje, Žemaitiškoji knyga, Lietuvos Universiteto biblioteka (3 straipsniai), Dešimt metų lietuviškai knygai (1918-1928 m.) ir kiti.

Nedidelė, tad ir nebrangiai (Tėsinys 5 psl.)

(Tas iš 3-čio psl.)

politika: čia, žiūrėk, Anglija sušlubavo, čia Prancūzija kam nors neįtiko, ten popiežius užsispyrė — skaitai, o tau smagu.

Pirmininkas pašoko, trenkė plunksną ir abiem rankom pačiupo skrybėlę. Prokuroro padėjėjas, užmiršęs savo katarą, alpda-

mas nuo nekantrumo, irgi pašoko.

— Važiukime! — suriko jis.

— Piotr Nikolajičiau, o kaip gi atskira nuomonė? — persigando sekretorius. Kada gi jūs, geradėjau, ją išdėstysite? Juk jūs šeštą valandą turite vykti į miestą!

4 — NAUJIENOS — CHICAGO 8, ILLINOIS
1956 M. RUGSĖJO 29 D., ŠEŠTADIENIS

Pirmininkas numojo ranka ir šoko prie durų. Prokuroro padėjėjas irgi numojo ranka ir, pačiupęs savo portfeli, dingo kartu su pirmininku. Sekretorius atsidūsėjo, su priekaištu pažiūrėjo įkandin ir ėmė tvarkyti raštus.

1887.

Iš rusų kalbos vertė A. Z.

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

kainuosianti knygelė, pateikianti daug žinių.

7) *Tarp mirusiųjų žmonių ir gyvųjų knygų bei raštų.* Straipsnių rinkinys, toje pat antraštelėje dar pavadintas: *Lietuvių kultūros istorijai medžiaga.* 457 mašinėle rašyti puslapiai, kuriuose teikiama apie 80 straipsnių, kaip ir *Pratėties pabirų*, ir *Tarp knygų ir bibliotekų rinkiniuose*, įvairiu metu spaudoje paskelbtų, kaip štai: *Mažosios Lietuvos rašytojai ir raštai*, *Abromas Kulvietis*, *Martynas Mažvydas* ir jo bendradarbiai, *Nežinomas 1769 m. Donelaičio spaudinys*, *Kunigas Jurgis Ambraziejus Pabrėža*, *Vyskupo Valančiaus bylos*, *Vyskupo M. Valančiaus Rozmaite Wiadomosci*, *Amerikos lietuvių spauda 1875-1910 m.* (dar niekur nespausdinta, bet anglų kalba 1951 m. pateikta *Library of Congress* Washington), *Dr. J. Basanavičius* ir kiti straipsniai.

Rinkimas nesunkus, tik reikia ir lenkiškų raidžių (pvz. Valančiaus lenkiškiems tekstams) ir rūpestingos korektūros.

8) *Senųjų lietuviškų knygų istorija.* Šis reikšmingas veikalas buvo spausdinamas *Chicago "Naujienose"*, iš kur *Chicago Lietuvių Literatūros Draugija* 1953 m. skyrium atmušė I dalį, 208 pusl., II dalis atskiram leidimui 208 puslapiis sulaužyta ir sukoreguota, bet dar neišleista. *Lietuvių Literatūros Draugija* tebeapsirūžusi ją išleisti, bet reikalinga knygos ėmėjų paramos.

II dalį sudaro šie skyriai: *Didžiosios Lietuvos reformatų lietuviškasis darbas*, *Lietuvių kalbos turto rinkimas ir studijavimas*, *Lietuvių kalba oficialiniuose raštuose*, *Seniausieji pasaulietiniai literatūros tekstai lietuvių kalba*, *Didžiosios Lietuvos Liaudžiai skiriamos tikybinės knygos*, *Liaudžiai skiriamos knygos Mažojoje Lietuvoje*, *Lietuviškosios knygos kelias*.

9) *Lithuania and Lithuanians mirrored in the books*, 1952 m. parengta *Kongreso Bibliotekai* (*Library of Congress*) su lietuviškų knygų ir svetimomis kalbomis apie Lietuvą ir lietuvius raštų mašinėle rašytu sąrašu: a) *Kongreso Bibliotekoje esančių ir jos kataloge įtrauktų veikalų 81 puslapis* ir b) *platus sąrašas, su Kongreso Bibliotekos katalogu nesusietas, 203 puslapiai*, tad iš viso 284 puslapiai. Tai būtų labai svarbus leidinys kiekvienam lietuviui ir šiaip lietuviui labai brangus, bet jo leidimas perbrangiai leidėjui kainuotų ir, be to, jo leidimo teisė bene priklauso *Kongreso Bibliotekai*, kurios pavedimu darbas brolio Vaclovo yra atliktas ir, be abejo, jai ir įteiktas.

Prieš pat savo mirtį brolis Vaclovas man rašė ir kitiems baigęs mašinėle rašyti 6,000 puslapių. Prieš kelis mėnesius

Bostono "Keleivys" ir iš ten Chicago "Drauge" pakartotame brolio Vaclovo rankraščių sąrašas klaidingai Aleksandrynui priskirta 3,000 puslapių vietoje jo turimų 1,000, ir tuo būdu bendras rankraščių puslapių sąrašas būtų 6,000 net peržengęs. Mano čia 1-7 ir 9 veikalų mašinėle rašytų puslapių skaičiai nesiekia 5,000 (4,888). Čion betgi reikia priskirti dar senųjų lietuviškų knygų istorijos abiejų dalių ir kitų jos spaudinių tremtyje rankraščių, kurių jo palikime nebėra, ir gauname jo parengtus 6,000 puslapių.

Tuo aš baigiu čia savo pranešimą apie spausdintinus bro-

P. Altenbergas, austrų artistas, niekad neturėdavo pinigų. Syki jį kreipėsi turtinga bankininkė: "Ar tamsta mokai kalbėti lotyniškai?" "Ne", atsakė kiek nustebs bankininkas. "Na, tai pagaliau ne tiek jau svarbu! Aš galiu jums pasakyti pakankamai aiškiai ir vokiškai: "Ar negalėtum tamsta paskolinti man 500 šilingų?"

lio Vaclovo veikalus, kuriems lauksiu leidėjų.

Mykolas Biržiška

— "kas miręs, o regimės" — Atsakymas MISLIŲ KNYGŲ. Knygą gausite Naujienose tik

Garsusis vokiečių humoristas Roda-Roda ginčijosi syki su H. H. Ewersu dėl draugystės esmės.

— Ko jau čia ginčytis! — pagaliau tarė Roda-Roda, — norint tikrai įvertinti savo draugus, reikia turėti priekabią žmoną!

— Mano tėvas pasakė, kad dovanos man penkis tūkstančius dolerių, jei aš atsisakysiu savo blogų įpročių!

— Na, ir kaip tu pasielgei? Sutikai?

— Nė nemaniau! Jei aš atsisakysiu blogų įpročių, tai kam man reikalingi penki tūkstančiai?

Look at this "Gold Tag" Special!

12 cu. ft. FRIGIDAIRE FOOD FREEZER-REFRIGERATOR

Manufacturer's suggested selling price
\$366.95

EASY TERMS

If you've been shopping for the biggest and best refrigerator—at the lowest price—this is it! Not just any brand, but a genuine full-quality Frigidaire—not a 10 or 11 cu. ft. model but a 12 cubic footer with features galore!

Zero-Zone Food Freezer holds 49 lbs. of food • Roll-to-You Shelf • Cyclamatic Automatic Defrosting in

refrigerator section • Twin Porcelain Hydrators • Roomy Storage Door • 1-Year Warranty plus 4-Year Protection Plan.

Hurry down today! At this special "Gold Tag" price, they're bound to go fast.

SAVE on Other "GOLD TAG" Values in Other Preferred Sizes!

TRAFICANTE BROS.

2301 W. Taylor Street
759 So. California Ave.

Taylor 9-9100
Sacramento 2-0301

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

BROLIŲ JUŠKŲ DAINOS

Antano Juškos dainų antroji laida. — Antano Mockaus žodis. — To žodžio proga. — Kodėl pirmas Antano Juškos leidinys pasirodė Kazanėj. — Kas buvo Kazanė idel-ural totoriams. — Vertingas dainų leidinys.

Tarybų Lietuvoj Valstybinės grožinės literatūros leidykla išleido: "Lietuviškos Dainos". Užrašė Antanas Juška. Trys tomai. Kiekvienas jų daugiau kaip po 900 puslapių. Popie-rius geras. Spaudos leidinio darbas techniškai atliktas pa-kenčiamai. Tekstus paruošė A. Mockus, melodijas — J. Čiur-lionytė. Darbą prižiūrėjo dai-lininkas M. Bulaka. Viso leidi-ny sudėta 1,569 dainos. Kiek-vieno leidinio gale įdėtas žody-nėlis. Kiekvieno tomo gale yra užrašytos kai kurių dainų me-lodijos.

II-sis Antano Juškos leidinys papildytas iš A. Juškos dainų rinkinio 33 dainomis, kurios I-me leidime nebuvo įdėtos, ir dar kitomis dainomis, vėliau A. Juškos rankraščiuose rasto-mis. Labai vertingu II-ji leidi-nį daro tai, kad duodamas pil-nas I-jo leidinio turinys ir gre-ta jo 2 puslapy visa pakarto-jama nauja bendrine rašyba, nepamiršta ir iš I leidinio pri-dėti "Ištarimas raštženklų", Jono Juškos parašyto paaiški-nimo. Tai lyg būtų aniems lai-kams lietuvių kalbos gramati-kos kai kurie metmens-aiškinimai.

Nuostabu, kad mūsų išeivi-jos spaudoj šis didžiulis ir ver-tingas leidinys buvo kaip ir nepastebėtas. Mes nesekim ko-munistų pėdomis ir Lietuvos okupantų pavyzdys neturi-mums patarnauti — kas seniau ir nepriklausomos Lietuvos metais padaryta, tai padaryta nevertingai ir ne tautai patar-nauti, bet ją politiniai vergti, jos išnaudotojams talkinin-kauti, — kaip imasi nūnai įro-dinėti Lietuvos pavergėjai. Ir dabar pavergtoji Lietuvoj pasi-rodė vertingų kūrinių ir gerų darbų. Tegu kai kas jų rusiciz-mo dvasia persunkta, "vyres-niam broliui" duoklė duota, bet reikia mokėti pelus atskirt nuo grūdų ir kas verta — pa-stebėti. Įvairių įvairiausiose gyvenimo sąlygose, sunkiau-siuose metuose buvo tokių, kas

vertingus dalykus sukūrė. Su-kūrė tokius, kurie prašoko sa-vo tautos ribas ir tapo visos žmonijos naudojami, skaitomi.

Du keistuoliai

18-to šimt. pradžioj gyve-no du broliai keistuoliai: bro-liai Juškai-Juškevičiai, Jonas ir Antanas.

Jonas (1815-1886) mokėsi Kražių gimnazijoje ir filologi-jos mokslus baigė Charkove. Jis vertėsi mokytojo darbu. Antanas (1819-1880) mokėsi taip pat Kražių gimnazijoje ir, baigęs mokslus Vilniaus kuni-gų seminarijoje, kunigavo įvai-riose Lietuvos parapijose. Tai-gi, vienas ir kitas tų brolių ga-lėjo gražiai be didelių rūpes-čių gyventi, ypač gerai gyventi prisitaikius ano tamsaus ir niūraus gyvenimo sąlygoms. Bet brolių Juškų būta ne iš to-kių prisitaikėlių. Kunigas An-tanas pradėjo užrašinėti mūsų tautos dainas. Vėliau jis taip tą darbą pamėgo, kad bažny-čios tarnybą pradėjo apleidi-nėti ir pagaliau visai ją aplei-do. Jis surinko per 1000 dainų. Vienoj vietoj jų tiek surinkti negalėjo. Teko važinėti, žmo-nės lankyti, su jais susiprasti, kad kas ką moka — padainuo-tų.

Antanas pirmas dainas už-rašė, nesilaikydamas jokių tai-syklių, nepažymėdamas kur, kas jam padainavo. Vėliau jau taip užrašė, kaip tokiam dar-bui mokslo nustatytos taisy-klės.

Jo brolis Jonas mokytojavo ne Lietuvoj. Betgi vasaroti jis kasmet parvykdavo pas bro-lį Antaną. Ir jis pats įsitraukė į brolio darbo talkininkus. Jei jis dainų neužrašinėjo, tai jas perrašinėjo kiek vienodinda-mas kalbą, ją taisydamas.

Pagaliau broliai sumetė tas dainas išleisti. Kur? Kur pini-go tokiam darbui gauti? Tai buvo vienas sunkiai narplioja-mų klausimų. Juk rusų carų

(Tėsinys 7-me pusl.)

BIZNIO IR FINANSŲ PATARĖJAS

Pirkdamas ar parduodamas prekybos įstaigą, organizuo-damas ar padidindamas įmo-nę ar kokį biznį, pasitark su

WILLIAM J. DRAKE -DRAGŪNAS

85-03 Wareham Place,
JAMAICA, N. Y.
Tel. Jamaica 6-7272

Lietuvių Prekybos Namai

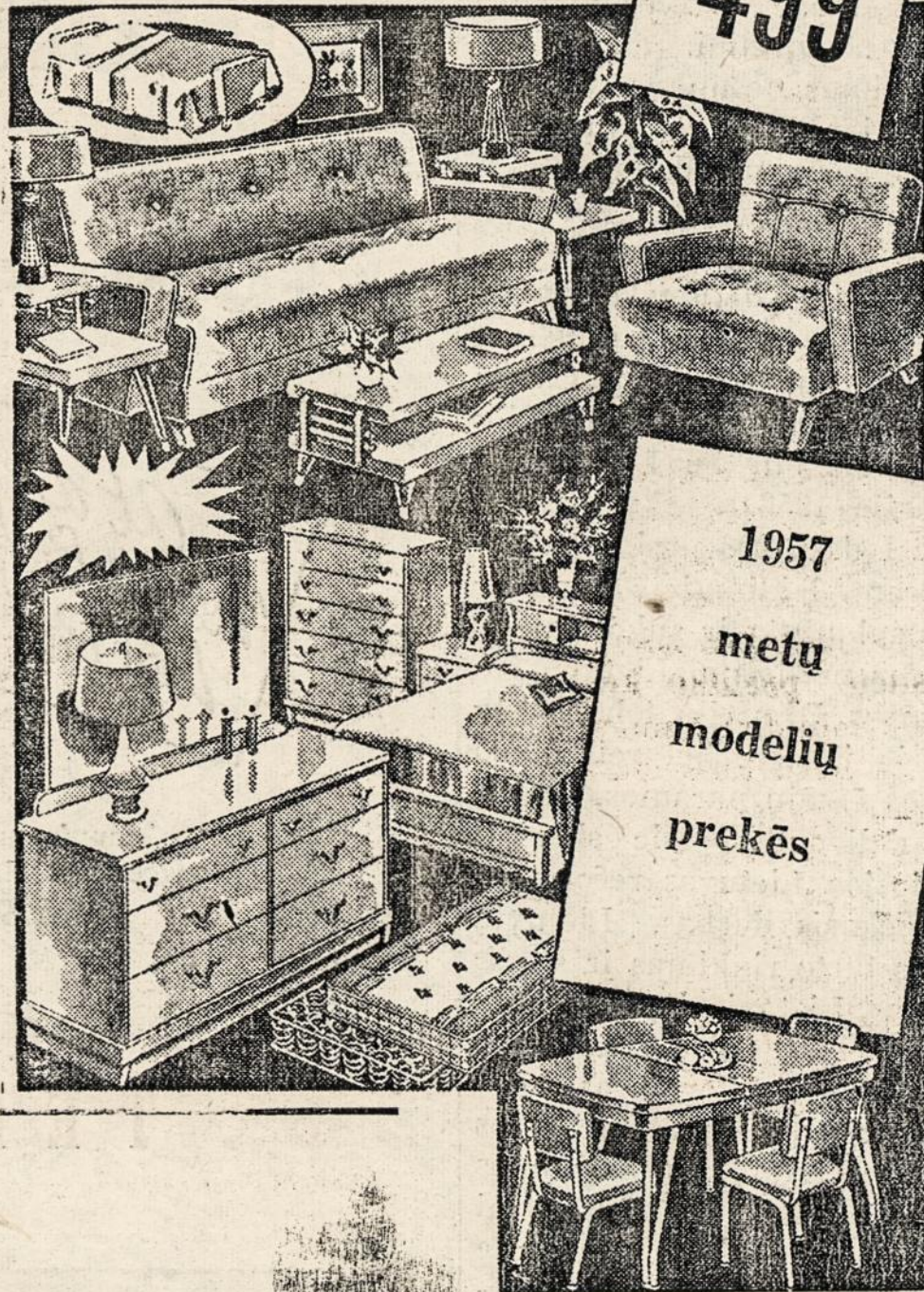
Prekės be brokų, — kainos be derybų.
Klientų s-tos neperduodamos Finansų Co.

Trijų kambarių baldai parodyti
šlame paveiksle

\$49900

3-Room Outfit With Sofa-Bed!

\$499

1957
metų
modelių
prekės

3 dalių svečių kambario moderniški baldai, nakčiai padaromos dvi miegamos lovos, pas mus tik \$11900
5 dalių ažuolo ar riešuto medžio miegamieji 1957 metų \$14900
mod. su puikiu veidrodžiu, parduodami už \$250, pas mus tik \$3900
5 dalių Formica viršumi virtuvei stalai, parduodami po \$69.00, pas mus šį mėnesį \$4900

9x12 vilnoniai kilimai įvairių spalvų

Gazo ir alyvos pečiai: Moore, Siegler ir kiti.

Knygoms spintos su stiklo durimis, raudono ar riešuto medžio, tikrai \$2900
Rašomieji stalai moksleiviams, raudono ar ažuolo medžio su Formica viršumi, tikrai \$2900

Šimtai visokių prekių, labai prieinamomis kainomis.

IŠMOKEJIMAI IKI 36 MĖNESIŲ

Furniture Center INC.

IMONĖS VEDEJAS JUSTAS LIEPONIS

3224 So. Halsted Street

Victory 2-4226

PREKYBA ATIDARYTA:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9—9:30
Kitomis dienomis 9—6:00
Sekmadieniais 10—5:00

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, SEPTEMBER 29, 1956

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ

Didžiausioji firma Amerikos žemyne

J. Kamienski - Janique Trading Co.

Atidarė antrą ofisą Chicagoje

2551 W. 63rd Street, Chicago 29, Ill. Tel.: HE 4-2380

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill. Tel.: BR 8-6780

Visiška kiekvieno pasiųsto siuntinio garantija.
Svorio riba, siunčiant paprastu arba oro paštu, 22 svarai.

Pristatymo laikas — oro paštu — 2-3 savaitės;
paprastu paštu — 2-3 mėnesiai.

Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius visai nemokamai.
Ofisai atdaryti: kasdien nuo 12 iki 8 val. vak. siuntiniams į Rusiją.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

despotijos Lietuva tada buvo palikta be rašto, kad ji būtų "juoda ir tamsi". Bet tuodu keistuoliai rankų nenuleido, — sumetį tam reikalui visas savo santaupas atiduoti. Brolis Jonas mokslo vyrų tarpe turėjo pažinčių. Kazanės universitete darbavosi tokios dvi šviesios asmenybės kaip prof. Baudouin de Courtenay ir I. I. Srezniewski. Vienas ir kitas ne rusų kilmės. Kazanės universitetas turėjo savo papročius ir turiningą praeitį. Jam kitų tautų gyvenimas nebuvo svetimas.

O kas toji Kazanė?

Kazanė jo apylinkės gyventojams tas pats, kas Vilnius lietuviams. Kazanės, Ufos, Orenburgo ir kitos žemės nuo neatmenamų laikų buvo totorių idel-uralų gyvenamos. Praeity jie turėjo savo turiningą spaudą, įvairias švietimo ir mokslo įstaigas. Kazanėje veikė jų aukštoji mokykla ir jų tikybos seminarija. Tas žemes rusams įbrukus į Rusijos imperiją, idel-uralai neteko savo spaudos ir savų mokyklų. Tiesa, buvo leidžiama jiems spausdinti maldaknyges, dainas, pasakas ir dar kai ką, bet buvo uždrausta leisti laikraščius. Jų pačių išlaikomos ir jų kalba dėstomos mokyklos tolydžio buvo paverstos rusiškomis mokyklomis. Kazanės idel-uralų aukštojoje mokykloje, paversta universitetu, buvo įvesta rusų kalba (1804 m.). Bet Kazanės universitete pasiliko kai kas ir iš idel-uralų dirbti mokslo darbą. Čia buvo kviečiami ir iš kitų šalių profesoriai. Vilniaus universitetą uždarius, iš jo atsirado vienas kitas mokslo vyras ir Kazanės universitete. Taigi, Kazanės un-tas turėjo savus papročius, savo praeitį ir buvo virtęs lyg tarptautiniu universitetu. Be to, ilgai, buvo leista čia idel-uralams totoriams turėti savas fakultetas universitete, kuris buvo pavadintas rytų fakultetu. Mat, idel-uralai, kaip ir lietuviai, neatleido. Jie kovojo dėl savo teisių, dėl savos kalbos, dėl savo tautos laisvės. Vienas tokių žymesnių kovotojų buvo Abdulla Battal-Taims. Kaip ir Lietuvos žymesnieji veikėjai, taip ir Abdulla Battal-Taims savo gyvenimo dienas baigė Sibiro tremty. Jis yra parašęs nemažai iš istorijos mokslo ir rusų kalba. Jis bendradarbiavo rusų spaudoj ir kiekviena proga gynė savo tautos reikalus. Beveik tais pačiais metais, kaip ir lietuviams, rusų carinė valdžia leido idel-uralams leisti jų kalbos raidėmis savo spaudą. Jau po jų spaudos uždraudimo 1901 m. Kazanėj pasirodė laikraštis "Tereki", vėliau "Churiat" ir 1905 m. Peterburge išėjo dienraštis "Nur". Vėliauėjo per 300 įvairių periodinių leidinių. Jieėjo šiuose miestuose: Kazanėje, Ufoj, Astrachanėj, Samaroj, Saratove, Simbirske, Caricine,

Viatkoj ir dar daug kur kitur, kur tik totorių giminės gyveno. Prisiminkim, kad dabar susovietintoj Rusijos imperijoje jau iš idel-uralų spaudos veiknieko nebeliko ir bendrai toji tauta yra pamiršta, kietame komunistų kumšty užgniaužta.

Jono Juškos pastangos

Jei brolis Antanas labiausiai buvo susirūpinęs dainų rinkimu, tai jo broliui parūpo tas neįkainojamas turtas kaip nors išleisti. Universiteto tarybos sekretorius buvo N. Fastricki, kilme taip pat nerusas. 1879 m. balandžio 13 d. Jono troškimai buvo vainikuojami: brolio dainų rinkinys buvo atiduotas spaudai. Idomu, kad

dėl jo leidimo nebuvo kreiptasi į Rusijos vyriausybę. Universitetas naudojosi savo autonomija. Nors tada Lietuvoje buvo uždrausta lotynų-lietuvių raidynų spausdinti leidinius, bet Kazanės un-to taryba dėl šito nepabūgo. Tiesa, vėliau teko susirašinėti ir įrodinėti, kad leidinys spausdinamas grynai mokslo reikalams. Lygiai taip, kaip ir idel-uralų kalba ir jų vartojamu raidynu, Kazanės un-te buvo išleista nemaža mokslo reikalams leidinių.

Čia prisiminkim, kad dabar susovietintos Rusijos imperijos universitetai tokios autonomijos neturi. Dabar kas nors

panašaus į Antano Juškos dainas negalėtų pasirodyti be komunistų partijos centro komiteto ir jų sudarytos vyriausybės leidimo. Ana, albumas apie labai komunistų garbinamą Salomėją Nerį taip pat išėjo su komunistų partijos centro (Tęsinys 8-am pusl.)

Anglų Kalbos Pamokos K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

biggest bargain in home heaters today!

Siegler PATENTED AUTOMATIC GAS HOME HEATER with exclusive

"TRAVELING HEAT"

Enjoy Warm Floors! Heat "travels" to every room without costly furnace pipes or registers to install!

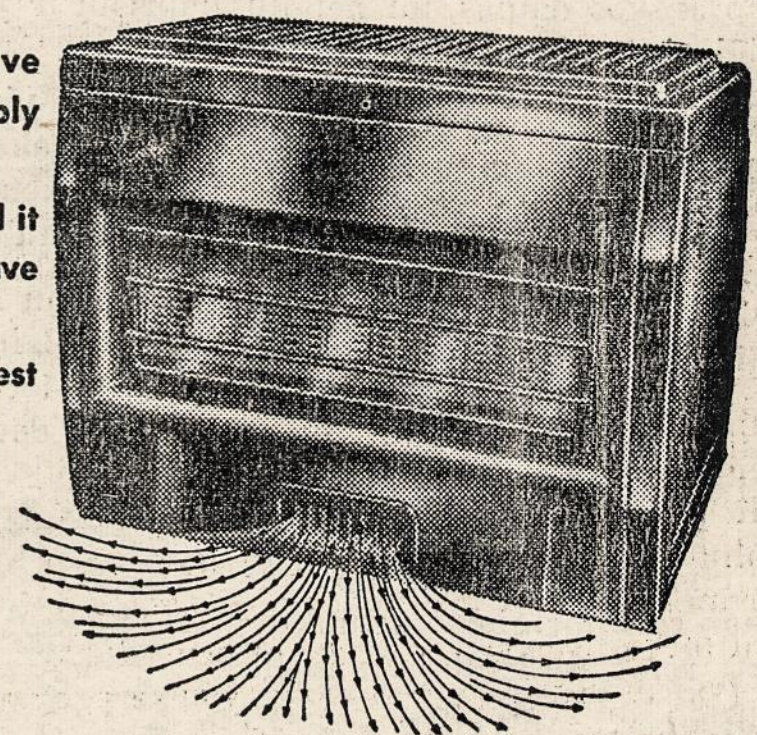
Discover the miracle of Siegler's exclusive "Traveling Heat" and live more comfortably this winter!

A Siegler actually pays for itself with fuel it saves! You get up to twice the heat! You save up to half the fuel!

Come in . . . See Siegler . . . it's the biggest bargain in home heaters today!

**ONLY Siegler
GIVES YOU ALL THIS!**

- PATENTED HEAT TUBES that use the hottest heat!
- PATENTED BUILT IN BLOWER SYSTEM forces heat down to the floor, "travels" it to every room!
- HEAVY CAST IRON CONSTRUCTION!
- LIFETIME PORCELAIN FINISH!
- A.G.A. APPROVED!
- MONEY BACK GUARANTEE!
- HEATS LIKE MAGIC—even with the gas off!

Is your heater FOOLIN' and FREEZIN' you?!

DID YOU EXPECT A WARM HOME WHEN YOU BOUGHT YOUR HEATER?

- ARE YOU CONFINED TO ONE ROOM?
- ARE YOUR FLOORS ICY COLD?
- ARE YOUR CEILINGS OVER-HEATED?
- IS YOUR HEAT GOING UP THE CHIMNEY?
- ARE YOUR FUEL BILLS TOO HIGH?

WHY WAIT UNTIL NEXT YEAR?

SWITCH NOW—TO A Siegler

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY
1570 N. MILWAUKEE AVE. HUMBOLDT 9-1600
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsimys iš 7-to pusl.)

komiteto nutarimui. Ant Antano Juškos dainų II leidinio uždėtas toks įrašas: Redaktorius Vyt. Maknys. Techn. redaktorius V. Serapinas. Korektorė I. Meciūnaitė. Pasirašyta spaudai 1954.XI.1 LV 03913. Tiražas 8,000 egz.

O ką tai "išvertus" į nekomunistų kalbą reiškia? Vadinasi, vyriausiu veikalo cenzorium buvo Vyt. Maknys ir už LV 03913 pasislėpęs dar vienas iš cenzorių spaustuvėje visų spaudos darbų prižiūrėtojas.

Antano Juškos dainos buvo spausdinamos Kazanės universiteto spaustuvėje, ir darbas iš spaudos išėjo 1880 m. be cenzoriaus parašo... Anuomet universiteto leidiniai, skirti mokslo reikalingiems, cenzoriaus nebuvo reikalingi parašo... Kai Antano Juškos dainos buvo spausdinamos, jo brolis Jonas jau mokytojavo Kazanėje. Taigi, čia gyvendamas greičiau galėjo susiprasti su Kazanės un-to profesūra dėl savo brolio dainų rinkinio spausdinimo.

Ta proga prisiminkim, kad kai Peterburgo mokslo akademija 1865 m. išleido Donelaičio "Metus" lietuvių kalba lotynų raidėmis, tai čia būtinai Rusijos valdžia papeikė akademiją už tokį darbą ir nurodė, kad ateity lietuviškas knygas, kokio jos turinio bebūtų, akademija turi spausdinti tik rusų raidėmis. Taigi, Peterburgo un-tas ar mokslų akademija, jei būtų ir norėjusi išleisti Antano Juškos dainas, tai nebūtų galėjusi to padaryti, vartodama lietuvių raidyną.

Duoklė "vyresniam broliui"

Antanas Mockus savo žody "Antanas Juška ir jo "Lietuviškos dainos" ieško rusų revoliucinių demokratų pagalbos toms dainoms anuomet išleisti... Deja, tokių surasti negali ir tik bendromis frazėmis turi pasitenkinti, kad pažangieji rusai (kaip kur juos vadina revoliuciniais demokratais) rėmė tą leidinį, nes jie suprato jo svarbą. Ir lyg atsigriebdamas, jis primena, kad rusų liaudies dainų pirmas tomas išėjo 1861 m. Dainas išleido P. N. Rybnikovas. A. Mockus kukliai prileidžia, kad gal A. Juška iš Rybnikovo įsisavino, kaip reikia dainas užrašinėti... Tai kukli "vyresniam broliui" duoklė. Aišku, ji būtų didesnė, jei būtų galima užtikti bet kuriuos pėdsakus, kad Antanas Juška, rusų revoliucinių demokratų įkvėptas, ėmėsi dainų rinkimo darbo. Deja... Na, gal todėl Ant. Mockus nepaminėta Belinskio, Dobroliubovo, Černiševskio ir kitų, kurie kada nors bent kiek prasitarė apie tautos kūrybą, atseit, liaudies dainas, pasakas ir t.t. Štai ką A. Mockus rašo:

"Ryšium su tuo, kad lietuvių tautosakos moksle tautosakos pateikėjams niekas nestatė tokių reikalavimų, kokius iškėlė rusų revoliuci-

niai demokratai 1860 metų laikotarpiu, galima daryti išvadą, kad A. Juška arba tiesiogiai iš Rybnikovo rinkinių tautosakos užrašymo metodo, arba jam kuriuo nors būdu buvo žinoma, kokie reikalavimai buvo iškelti rusų tautosakos rinkėjams (apie Rybnikovo rinkinius jis galėjo sužinoti iš brolio Jono, kuris bendravo su I. I. Sreznjevskiu). Viena tik yra aišku, kad laikotarpiu, kada iškilo Rybnikovo pateiktų bylinių šaltinių klausimai, sutampa su tuo momentu, kada A. Juška buvo Vilkių ir ten rinkdamas dainas jau žymėjosi dainų metriką, nes tai rodo "Svotbinių dainų" rinkinio pratarmėje pateiktame sąraše nurodytos Vilkių ir Veliuonos apylinkių dainininkų pavardės".

Vadinasi, jei kas buvo gero, tai pirmiausia buvo padaryta rusų revoliucinių demokratų, o paskui tik įsisavinta lietuvių... jei ne tiesiogiai, tai nors kažkokiu keliu per visą eilę tarpininkų. Lietuvis be ruso ne žingsnio, o vakarų kaip nebūta... Matykite, ten nebūta ne revoliucinių demokratų...

Nei Rybnikovas, nei Afanasievas, pagaliau nei Belinskis su Dobroliubovu nebuvo jokie revoliuciniai demokratai, o buvo šiaip sau pažangūs tų laikų literatūros kritikai. Bendrai tuo metu įpraslinių vakarietiškų supratimu, rusuose nebuvo demokratų, o buvo asmenų, kurie nekenė carų, su jais kovėjo, juos žudė. Toks buvo dekabristų ir jiems panašių tada veikimas.

Bet ką visa tai turi bendro su tautosakos rinkimu, socializmu, komunizmu ir tautų "laisvinimu"?

Šiaip jau Antano Juškos dainų II-ji laida vertinga, nors Antano Mockaus žodis ten lyg šaukštas deguto medaus statinėj. — J. Vlka.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefon.: PROspect 8-3229
Rezid. telefon.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradien. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tiksliai susitarus.

Ofiso telefon.: VIRginia 7-0036

Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2-4 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Šeštadieniais 2-7 val. p. p.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511

Ofiso telefon.: YARds 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tes gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val.
kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvių Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų
ir 7-9 vakaro
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 2-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepiate šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emil V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val. kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakaraus pirmad. antradien. ketvirtadien.
6-8:30 Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGE
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Naktį skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEVERly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po
pietų kasdien, išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

Telef. ofiso: PROspect 6-2240

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5700 SO. WOOD STREET
(Prieš Southtown ligoninę)
PRIEMIMO VALANDOS:
2-4 kasdien ir 6-8 pirmad. ir penkt.
Šeštadienį 2-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE

O'BRITIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p.
7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8.
Ser., Subat. ir Nedel. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telefon.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiate viršutiniai telefonai,
šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezid.: LAFayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šešt. 2-6 val. popiet. išskyrus šeštad.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, SEPTEMBER 29, 1956

DR. VYT. TAURAS

TUDČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antrasis namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro,
antradien. 7-9 ir penkt. 6-9 v. v.
ir šeštad. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

Ofiso telefon.: HEmlock 4-2123
6235 SO. WESTERN AVE.
Rezid. telefon.: PROspect 8-8484
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.
Trečiad., šeštad. ir sekmadien. uždaryta

DR. J. VAITAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CIGERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniais 10-2
Ofiso ir buto telefon.: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaskevičius

(VASKEVICIUTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo
6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet,
trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų
Sėkmadieniais uždaryta

DR. BRUNO J.

ZUBRICKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.
trečiad. ir sekmadien. pagal susitarimą.
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namu tel.: HILton 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai. Protezai. Med. Ban-
dažai. Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

Tikrina akis, pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YARds 7-7381
Pirmad. Vakaraus nuo 6 ir 9 val.
Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekmadien. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nerytuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Įdeda netikrą — artificialę akį pagal
sveiką. Praktikuoja per 39 metų.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Tikrinu klausą ir pagalbėju
neprigirdintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris
esti priežastimi galvos skaudėjimo,
svaigimo arba aptemimo, nervuo-
turno, skaudėjimo, akių karščio.
Antaisais trumparegių ir toltre-
gių. Prirengiu teisingai akinius.
Visuose atsitikimuose egzaminavimai
daro su elektra, parodančia ma-
žiausias klaidas. Speciali atyda kre-
viams mokyklos vaikams.

VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniais iki 4 val. vakaro.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.

4712 S. ASHLAND AVE.

YARds 7-1373

KELIONĖ

Rožės Žiedeliui išvykus, jaunikaitis pajuto, savy permainą: kitą dieną jis lyg pasigedo ko, lyg trūko ko šalia jo. Į šį jaunimą jis mažai kreipė dėmesio ir toliau buvo visam kam abejingas.

Sutartu laiku jis turėjo būti garlaivių priplaukoje ir tą gerai žinojo. Jautė pažadą, nors niekas jo ten netraukė. Kai vakare pasakė tai šeimnininkams, šie nustebo. Rytą apsilviko, kaip ir kasdien ir taip ruošėsi išvykti. Pirmą sykį šeimnininkė pasirūpino jo rūbais kelionei. Jis neįjautė jokio džiaugsmo, kad vyksta į nuosavus namus. Jo dvasos stovis neleidė supasti, kad tai jo namai. Bet niekad ir nebuvo kilę abejonių, kad jie svetimi: kada ir iš kur ten parvykdavo, jausdavosi, lyg tėvų pastogėje. O iš tikro, tai buvo visai svetimam žmogaus namas. Iki šioliai jis neturėjo nuosavybės galvai pakišti: tik kepurę.

Šios mintys ėmė, lyg iš jūros rūko, kilti, ryškėti, tartum ėmus akiratyje rodytis saulės pakraščiu.

— Aš savininkas ano namo, sklypo ir net nemažo pakraščio audringos jūros, visad vilnijančios ir putojančios į aibes pakraščio uolų. — Šovė galvon mintis.

— Ne tik to putojančio pakraščio, bet ir šio, dar audringesnio, krašto, — lyg iš žemės prakalbėjo jam. — Nebėk iš jo: čia tu laukiamas, čia tavo prabočiai ilsisi, turi atkovoti jiems atimtas teises!

Jaunikaitis apsižvalgė, norėdamas pamatyti, kas į jį kalba. Nieko nesimatė. Vežėjas ragino jaučius.

Kai jis atvyko prieplaukon, buvo vakaras. Garlaivis lingavosi vandens paviršiuje, lyg nusikaltėlis prižiūrimas virvėmis prie krantinės. Apšviestame deny pamatė seną žmogų ir mergaitę. Tuoj pažino Rožės Žiedelį. Ji vikriai nubėgo tilčiuku pasitikti ir nusilenkusi pasveikino jį:

— Garbingas mokytojaus, prašau į laivo kajutę, kur po dienos vargų laukia poilsis.

— Dėkui, — šaltai atsakė jaunikaitis, — Ar viena esi?

— Taip: tėvas užimtas, o daktarą reikalai kvietė atgal.

Jiedu užlipo ant laivo ir patasai kapitonas nuvedė parodyti kajutės.

Mergaitė stvėrėsi darbo ir beregint kajutę buvo apšvarin-

ta, lova paklota. Jis žiūrėjo į ją triūsiančią ir netikėjo, kad šis gležnus kūnelis tikty net tokiam darbui.

— Rožės Žiedeli, kas tave išmokė viso to?

— Mano motina: mes esame neturtingi ir turime mokėti mūsų viešpačiui tinkamai patarnauti.

Jis nieko neatsakė ir nuėjo ant laivo.

Uoste buvo uždegti žiburiai. Jų šviesos atsimušė vandeny. Atrodė fantastiškai: tikrovė liejosi su šviesų šešėliais. Jis stebėjo juos. Toliau upės krante skardžiai nyko tamsiame fone, kuris buvo prisagstytas mirguliuojančių taškų — žvaigždžių. Kai jis, lyg išimylėjęs, skaitė jas skliaute, tamsus šešėlis prislinko, atsistojo nepastebėtas šalia ir geroką valandą palaukęs, prabilo:

— Garbingas mokytojaus, kajutėje vakarienė laukia.

— Tu čia, Rožės Žiedeli?

Jiedu nuėjo.

Garlaivis dar ilgai plūdavo vietoje prižiūrimas, kol grįžė iš miesto keli vyrai paleido jį nuo krantinės. Jis sunkiai atsirduso, išleido su dūmais kibirkščių šluotą į tamsią padangę, lyg norėdamas joje daugiau žvaigždžių pasėti, sugirgždino visus savo vidurius ir puškuodamas pasileido upės vaga pavandeniu.

To viso mūsų keleiviai neįjuto: ne vienas savoje kajutėje jau seniai miegojo.

Pirmieji saulės spinduliai jaunikaitį išmetė iš lovos. Užsimetė tik kaimišką apsiaustą, įsispyrė į šliures ir nuskubėjo į dieną, tikėdamas būsiąs iš keleivių vienintelis liūdininkas tekančios saulės.

— Šia privilegija naudojasi tik kaimiečiai, — galvojo lipdamas laiptais viršun. Pajutęs gryną orą, ėmė jį traukti krūtinėn, o per kalną viršūnes nematydamas dar saulės, ėmė dairytis į visas puses. Laivo gale pastebėjo vyrą, apsilvokusį europinės mados eilute, nusikreipusį į ką tik visokiomis spalvomis sumirgėjusią snieguotą kalno viršūnę.

Jaunikaitis ėjo laivo pakraščiu prie jo ir kai aiškiai matė vyro profilį, dar labiau nustebo. Tai buvo Užsienių Reikalų Ministerijos administracinio departamento direktorius, sava skaites rašytoju, poetu, net diplomatu. Prieš metus šis žmogus, kai Lu Pa naudojosi ministerio pirmininko malone, visai meilindavosi, lankstydavosi ir įtikinėjo esąs jo ge-

(Tėsinys 11-mė pusl.)

Pradėjome lietuviškų sūrių gamybą.

GAMINAME

MAMYTĖS SŪRI,

kurio skonis yra toks pats, koks buvo senų mūsų mamų gaminamų sūrių.

MAMYTĖS SŪRIS skanus, nes gaminamas iš nenugriebto pieno, paliekama visa smetona.

MAMYTĖS SŪRIS sveikas, nes gaminamas iš šviežio ir švaraus pieno stropiai prižiūrimom pačiom moderniškiausiom priemonėm.

Dėkojame visiems, atsiuntusiems mums savo patarimus ir džiaugiamės kartu su visais MAMYTĖS SŪRIO vartotojais.

Jeigu Tamsta šio sūrio dar neragavai, tai Chicagoje kreipkis į G. & R. DISTRIBUTORS, kurių telefonas yra GRowehill 6-2107, o iš kitur kreipkitės į:

SCOTTVILLE CHEESE, INC.,
SCOTTVILLE, MICHIGAN

DR. CHARLES PAUKŠTIS, President
WALTER PAUKŠTIS, Manager

SIUNČIAME SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINĖMS Į LIETUVĄ

Primame:

VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, AUDINIUS IR ODAS BATAMS.

Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMERPOL ENTERPRISES

(CENTRAS)

11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Muitai apmokami čia, gavėjas neprivalo mokėti jokių mokesčių. Pristatymas garantuotas. Drabužiai, maistas ir vaistai gali būti viename siuntinyje iki 20 svarų. Mes taip pat siunčiame batus. Geriausios rūšies medžiagas ir audinius siunčiame tiesiai iš Anglijos. MŪSŲ ISTAIGA YRA:

TEDDY'S SHOES

krautuvėje, 2130 West Cermak Road Chicago 8, Illinois

T. JEDRZEJAK—Platesnių informacijų telefonuokite FRontier 6-0433.

Istaiga kasdien atdara nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 8:30 P. M. Nereikia tartis dėl atvykimo.

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKĖTU

MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogu. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensilvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

Baltic Express Co.

200 WEST 72nd STREET, NEW YORK 23, N. Y. TRafalgar 7-6611.

GARANTUOJAMAS PRISTATYMAS BE ATSKIRO ATLYGINIMO.

KALBAME LIETUVIŠKAI.

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, iš anksto apmokėjus muitą.

Per paštą gautų siuntinių sąskaitas išsiunčiame

Per 24 valandas
[Mes ne tik prižadame,
bet darome

Siuntiniai ateina per 6-8 savaites. Oro paštu apie 10 dienų. Prašome įsitikinti. Parašykite, mes pasiūsime paruoštų siuntinių katalogus ir informacijas.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS

Gabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Neužmirštuolės

Jau nuvyto gėlės
Ir piktas vėjas nerimsta vėlei.
Jau dienos džiaugsmų nebėra,
Jau nakties sapnų nebėra.

Neužmirštuolės
Tavo kasas dabino,
Neužmirštuolės
Man širdį taip svaigino.

Tu jas man skynei
Ir neužmiršt prašei.
Ach, kaip žavi buvai!
Mylėjau aš karštai.

O melsvos gėlės, kaip akys,
Kaip šypsena tava,
Kaip švelnus vėjas,
Kaip jūrų marių gelmė melsva.

Neužmirštuolės...
Jos melsvos kaip dangus,
Jų žvilgsnis malonus,
Tuoju sužavi visus.

Vytautas Jančys

Tai poeto Broniaus Jarūno eilėraštis, kuriam muziką tango tempui parašė jaunas mūsų kompozitorius Vytautas Jančys. Šį kūrinį B. Pakšto orkestras atliks pirmą kartą rugsėjo 29 d. orkestro metiniame vakare, dainuojant kvartetu.

DETROITIEČIAI CHICAGOJE VAIDINS PIRMAJĄ SKAMBUTĮ

Detroito Dramos Mėgėjų Samburis apkričio 11 dieną Chicagoje vaidins 3 veiksmų komediją PIRMAS SKAMBUTIS. Režisuos Z. Arlauskaitė-Mikšienė. Paveiksle matome artistus Al. Gubilą, Ir. Laurinavičienę, M. Sajauską, D. Mikaitytę, S. Geldauskaitę, Z. Arlauskaitę, B. Račkaitę, V. Žebertavičių, A. Pesį, S. Iljasevičių ir A. Jarašiūną.

Naujos knygos

Birutė Pūkelevičiūtė AŠTUONI LAPAI. Premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygų klubas, 1956 m. Viršelį piešė dail. T. Valius. 392 pusl. Kaina \$3.75. Gaunamas ir Naujienų administracijoje.

Malborough's LITHUANIAN SELFTAUGHT; vadovėlis angliškai kalbantiems mokytis lietuvių kalbos. Pataisė M. Variakojytė-Inkenienė. 146 psl. Kai-

na \$1.25. Gaunamas ir Naujienose.

Juozas Grušas KARJERIS-TAI. Romanas, I dalis, antras leidimas. Išleido Nida, 1956 m. 190 pusl., kaina nepažymėta.

DRUSKOS PRAMONĖ. Penkiametė Aldona sužino iš savo vyresniojo brolio istoriją apie Sodomą ir Gomorą.

Kiek pagalvojus ji klausia motiną:

"Mamyte, kaip čia yra, tiesą pasakius, ar visa druska gaminama iš ponių?"

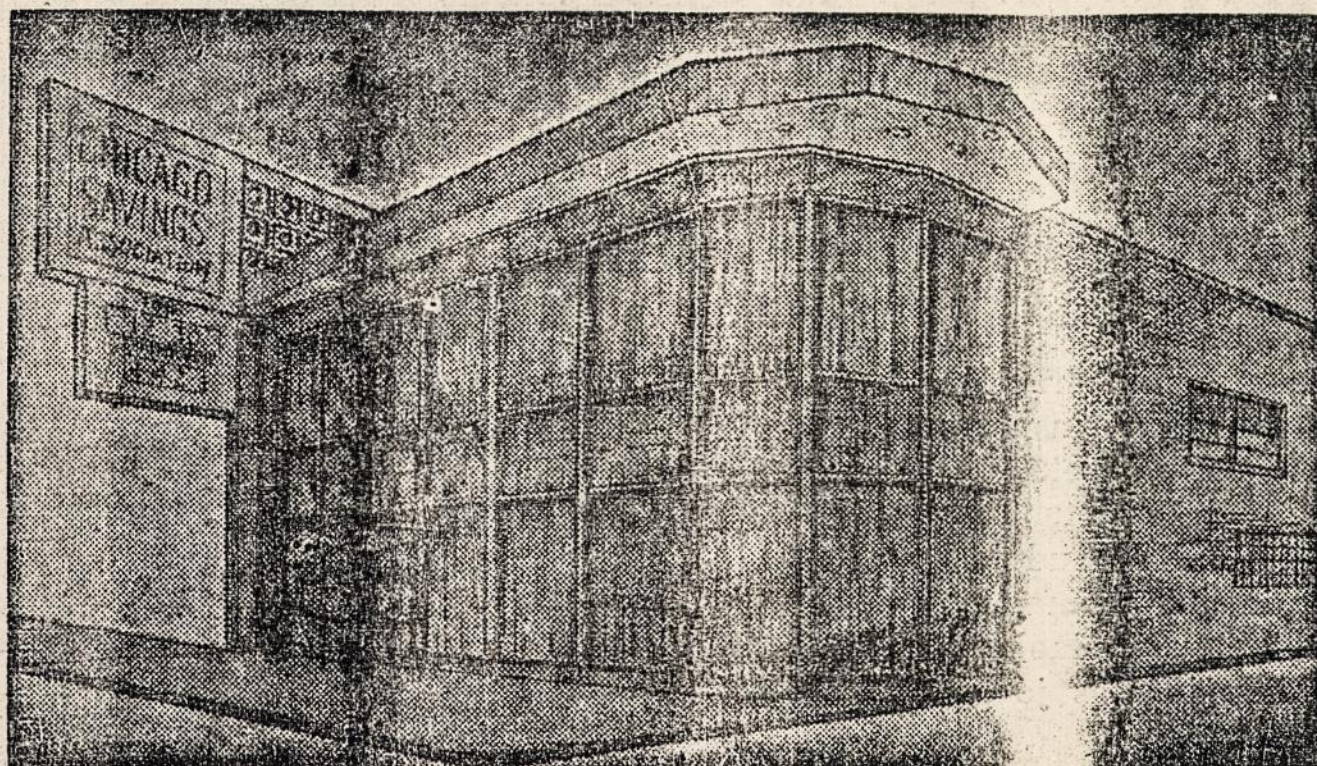
MOTERYS PRIE VAIRO

Ji išvažiavo pirmą kartą nauju automobiliu. Jis liko namie ir susijaudinęs laukė jos grįžtant. Telefonas suskambėjo.

"Čia automobilių taisymo dirbtuvė. Jūsų žmona ką tik atvežė taisyti automobilį. Ar jūs sutinkate apmokėti?"

"Savaime aišku! Kiek kainuoja pataisymas?"

"Deja, aš galėsiu jums tai pranešti tik tada, kai dirbtuvė bus vėl atstatyta!"

gu prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodą veikalamų sumų. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taup- teikia pelningesnius ir naudingesnius patarnavimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo 1924 m. per visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. (Ir dabartiniai investimentams). Kas liečia pelningus patarnavimus—tai Chicago nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeim-

Chicago Savings bendrovė, sąžiningai ir ekonomiškai prityrę iki \$18,000,000.00. Kviečiame visus pas mus—mūsų pažangią, tvirtą kais — atsiklauskite

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris baigtas šių metų gale.

Iš anksto kviečiam visiems atidarymą (Grand Opening), pradedantį 1957 m. sausio mėnesį.

geriausia ir pelningiausia vieta pinigams laikyti yra taupymo bendrovėse. Kiekvieno taupytojo indėlis pilnai apdrausti iki \$10,000. Valstybių valdžios įstatymais. Visos bendrovės, turinčios draudimus yra vienodai saugios, visos stropiai valdomos, daugiau, negu reikalaujama, ir aukštesnius dividendus ir

da išmokėdavo taupytojams. Aukštesnius dividendus "Chicago Savings" nei kitos bendrovės. Jų pinigines operacijas ir savo turtą daugiausia saugoję toliau gali taupyti.

CHICAGO SAVINGS and
6234 So. Western Avenue GROVEHILL

Atdara pirm. nuo 12 iki 3, antr. ir penkt. nuo 9 iki 4, ketv. nuo 9 iki 4

CHICAGO SAVINGS and
6234 So. Western Avenue GROVEHILL

Atdara pirm. nuo 12 iki 3, antr. ir penkt. nuo 9 iki 4, ketv. nuo 9 iki 4

(Tęsinys iš 10-to psl.)

riausias draugas.

Jaunikaitis, grožėdamasis tekančios saulės didingu vaizdu, mintyse sprendė, kokiais tikslais šis žmogus važinėjasi tame valstybės užkampy, neturinčiame nieko bendro su jo tarnyba. Tą patį momentą pajuto, kaip šis žmogus įrėmė jį savo žvilgsnį. To nereikia matyti akimis. Pajuntama instinktu. Tą juto ir Lu Pa, jautė esąs atpažintas, tyrinėjamas. Jis buvo viskam abejingas, davėsi stebimas. Patsai sekė kalno viršūnę, kaip ją vis daugiau ir daugiau apipilia auksiniai saulės spinduliai. Staiga pajuto keistą jausmą, lyg dvasinį dūžį. Greit atplėšė žvilgsnį nuo kalnų vaizdo ir metė ant jį tirinėjančio. Lyg du kardai, susikryžiuo judviejų aštūn žvilgsniai. Taip tikinęs esąs jo draugas, lyg vėjo krypties rodyklė stogo viršūnėje papūtus į šoną nemaloniam vėjui, ėmė sukti veidą, nuduodamas nepažįstas ir visai nusikreipęs įbedė žvilgsnį į kalnų viršūnę, lyg nieko šalia savęs nebūtų pastebėjęs. Taip liko stovėti sustingusios statulos pozoje.

Jaunikaitis pajuto pažemimą. Jame užvirė jausmų audra. Bet išorė liko tokia pat sustingusi, kaip pakrančių skardžiuose išsikišusios uolos.

Jis nuėjo į laivo priešakį ir sekė, kaip pirmgalis gilia vaga knisa vandenį, kuris baltų putų keterom virto į šalis, užleisdamas geležinei masei vietą; virš jo galva skraidė žuvėdros, ieškodamos pusričių; stiklo būdelėje vyras sukinėjo tai į dešinę, tai į kairę vairą, laikas nuo laiko sušukdamas į trūbelę laivo dugne esančiam bendradarbiui; iš kamino išsiverždavo tai juodesni, tai šviesesni dūmai. Kai atsitraukdavo nuo vandens žvilgsnį, rodėsi, jog ši geležinė gelda tik plūduriuoja ant vandens, kai pažvelgdavo vėl į pirmgalį, pajusdavo, kaip greit ji neria pavandeniu pirmyn.

Kada atėjo ant denio Rožės Ziedelis, saulė buvo gerokai pašokėjusi virš kalnagubrių.

— Miestas visada vėlyvas: vakare ir rytą, — pasakė atėjusiai.

— Tamsta nepatenkintas? — užklausė švelniai mergaitė.

— Nematei gražaus saulėtekio, tai ir visa.

Po pusryčių jiedu stovėjo garlaivio paauskstinime, greta

kapitono tiltelio ir sekė kranuose žydinčius kalnų šlaitus, kurie keitėsi kas valandą garlaiviui greit slenkant pakalnen.

Jaunikaičio žvilgsnis laikas nuo laiko užklysdavo pailsėti ant šalia stovinčios bendraketėivės. Jis stebėdavo jos kūno grožį, kurį slėpė palaidi rūbai.

— Gaila, kad nepaėmiau poros magnolijų žiedų; jie taip tiktų į tavo plaukus, — pasakė Lu Pa.

— Kam tai sakote: jų vainiklapiai taip greit byra.

Jis jau sekė tolimą kalnų vaizdą, o ji nuėjo nepastebėta. Kai jis atsisuko, ji stovėjo prie krašto atramos ir maitino žuvėdras. Ji išmesdavo gabaliuką maisto, kurį ore pagaudavo paukštės.

Jis sekė žaismą. Jos lieknas kūnas gražiai išsireždavo mentant ir akimirksni sustingdavo, pasiūkėjus aukšty, ranka būdavo iškelta ir tokioje pozoje ji atrodydavo dar gražesnė.

Prie jos priėjo vyras. Tas pats — iš sostinės. Jiedu kalbėjosi ir mergaitė atgijo: tai rodė jos judėsi.

Jis dabar sekė paukštes.

Kai jo žvilgsnis vėl nuklydo į denį, Rožės Ziedelis vaikščiojo po jį su anuo vyru.

Lu Pa nulipo kajutėn.

Valgant pietus Rožės Ziedelis išsitarė:

— Aš turiu naują pažįstamą.
— Iš sostinės, — įspėjo.
— Nežna, tik savotiškas.
— Galbūt, — atsakė ir pietus baigė tylėdami.

Pavalgius mergaitė nubėgo savo kajutėn, o Lu Pa nuspūdinodė denin. Kai jis susimąstęs sėdėjo, atėjo senis ir prie jo kojų padengė kilimą, išsitraukė fleitą ir susikeitęs kojas atsisėdo šalia.

Pasirodė Rožės Ziedelis, apsisiautusi balto šilko apsiaustu, užlipo ant kilimo, numetė seniui į glėbį apsiaustą ir, susirangiusi prie Lu Pa kojų, sustingo Budos pozoje. Jaunikaitis negalėjo nuo jos akių atitraukti. Plaukai buvo savotiškai sušukuoti ir šilko plonyčių kaspinėlių laikomi, kad nekristų ant pečių. Krūtis ir liemenį grakščiai aptempęs laikė šokiui pritaikytas kostiumas, o pečius ir visą kūną dengė baltas gazo šydas.

(Bus daugiau)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
A. TVERAS
Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: R. E. Public 7-1941
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NAUJI LIETUVIŠKI REKORDAI

PO \$1.00 KIEKVIENAS

Paskutinis Sekmadienis — Tango ir Vyrų Užkim — Fokstrotas. Solo, Sabaniauskas.
Nutilk Širdie — Tango ir Kanarkų Fokstrotas. Solo, Sabaniauskas.
Tykiai, Tykiai Nemunėlis Tekla ir Visur Tyla. Solo, Babravičius.
Našlaitės Kapas ir Griuvėsių Gėlė. Duetas: Pupų Dėdė ir Dėdienė.
Tu, Lietuva ir Drulka. Pupų Dėdės ir Dėdienės duetas.
Kai Aš Turėjau ir Kam Šeri Žirgelį. Vanagaitis ir Olišauskas — duetas.
Marcinkonių Polka ir Virginijos Polka. Orkestras.
Linksmų Laikų Polka ir Koja, Koja — Polka. Orkestras.
Vainikas, I ir II dalis. Lietuviškų melodijų pynė.
Geismai ir Svajonės ir Oželis — kvartetas su orkestru.
Gyvenk, Juokis ir Mylėk ir Dzinguliukai — duetas su orkestru.
Dariau Lyseles ir Jonelio Polka — solo Saukevičius su orkestru.
Ramu Čia Gyventi ir Šlama Šilko Vėjas. Radio kvartetas "Rūta".
Elenos Polka ir Linksmų Laikų Polka. Akordeonų orkestras.

PO \$1.50 KIEKVIENAS

Žemaitiška Liaudies Daina ir Subatos Vakarėli. Švedo ansamblis.
Apie Palvą Arklių ir Kikilis. Švedo ansamblis.
Nudavė Dukrelę ir Avižą Prašė — Solo, R. Marijošius.
Barkarolė ir Noktūrnas — duetas: Izabelė Motekaitienė ir Alė Kalvaitytė.
Žvaigždėlės ir Temsta Dienelė — duetas: Izabelė Motekaitienė ir Alė Kalvaitytė.
Čigonės ir Noktūrnas — duetas: Izabelė Motekaitienė ir Alė Kalvaitytė.
Valsas ir Zvakė ir Plastakė. Budriūno kvartetas.
I Kovą ir Gyvenimo Aidų ir O, Dailė. Budriūno kvartetas.
Klumpės ir Vėžė Mane Iš Namų. Budriūno kvartetas.
Subatos Vakarėli ir Tėvynei. Budriūno kvartetas.
Alutis ir Šauksmas. Budriūno kvartetas.
Rekordus siunčiame ir paštu į kitus Amerikos miestus ir į kitas valstybes. Amerikoje pašto ir supakavimo išlaidoms siunčiame ekstra \$1.50. Kanadon — \$2.50. Į kitas valstybes proporcingai daugiau. Siųsdami rekordų užsakymą siuskite ir money orderį kartu. COD rekordų nesiunčiame.
Budriko Radio Valanda iš WHFC, 1450 kil., radio stoties, ketvirtadieniais nuo 6 iki 7 val. vakaro.

Naujas elektrinis fonografas, 3 greičių, groja ant visokių elektros — AC ir DC, vertės \$29.95, už \$19.95. Su prisijungimu 20 anglišių rekordų — nemokamai.
Rankinis laikrodėlis, 17 akmenų, natūralaus aukso: Benrus ar Bulova, vertės \$59.00 už \$19.95. Nemokamai perlų karoliai.
Palangos jūros gintaro karoliai, importuoti, 29 colių ilgio karoliai, kai kurie virš colio didumo, vertės \$29.95, už \$19.95.
Su prisijungimu.
Pridedamas nemokamai labai gražių lietuviškų spalvų 5 gabalų "Manicuring Set".
Galima pirkti ir lengvais išmokėjimais — įmokant dalį.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted St.
CHICAGO 8, ILLINOIS

Krautuvė atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais.

II — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, SEPTEMBER 29, 1956

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Išsimokėjimui per 36 mėnesius — po \$5.00 per mėnesį.

OPEN MONDAY NITES TIL 8 P. M.

PORTLANDO CEMENTO, TINKAMO

smėliui — akmeniniam tinkui — dažytoms vandentekio plytomis gaminti.

90 svarų asfalto medžiagos \$1.59
STOGAMS DENGTI (SECONDS) ritinys

SPECIALIAI PAVASARI

Faneros 4'x8' plokščių, 5/16" storio, geros rūšies kv. pėda	12c	Lentynoms lentų 12" pločio, sausų, baltos pušies kv. pėda	13c
Minirinkams presuoto medžio 4'x8'-1/8" storio, kv. pėda	9c	Insuliuotas akmuo ir plytų apmušimai. Good seconds 100 ketvirtainių pėdų	12
Asbesto nodėgamų lentų 4'x8' 3/16 storio, kv. pėda	12c	2"x4" obliuotų supiaustytų medžių, Nr. 1 Eglė 6' iki 16' — ilgio pėda	9c
Ročiams ir stogams pilkų dažų, šiaip po \$4.95 — pas mus \$2.89 specialiai — gallonas		3/8" tinko plokščių — 1 rūšies, 32"x48" gabalų plačiai vartojamų — kv. pėda	4 1/2c

— Visi Telefonai: HAYmarket 1-2031 —

Kiekvienu atveju atneškite pilną reikalingų medžiagų sąrašą ir nupirksite čia pigiau. Visus paskelbtuosius dalykus, užsimokėjęs galėsi išsinešti iš mūsų sandėlio.

King Midas
2221 S. ASHLAND AVE.
2 FULL CITY BLOCKS OF REAL VALUES

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

Persiųntimai į Lietuvą
ATDARA NUO PIRMAD.
IKI PENKTADIENIO
9:00 ryto iki 4:30 po pietų
Siuntiniai priimami
TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit dėl susitarimo.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WAbash 2-9354

Linksmas kampelis

ATSIKALBINĖJIMAS

Teisėjas: "Kaltinamasis, kodėl tamsta nurodėi ne savo vardą suėmimo metu?"

Kaltinamasis: "Tikėkite, pone teisėjau, tai įvyko dėl to, kad aš buvau tiek susijaudinęs, jog net pats savęs negalėjau pažinti".

ILGAS GINČAS

Teisėjas: "Ar ponai Jonačiai ginčijosi tamstos akivaizdoje?"

Liudininkas: "Taip, pone teisėjau".

Teisėjas: "Ar tamsta girdėjai ar matei taip pat ir ginčo pradžių?"

Liudininkas: "O kaip gi! Juk aš buvau liudininku jų jungtinių metu".

PRIESTARAVIMAS

Tėvas išdirbo kailį savo nepaklusniam sūnui ir tarė: "Tu esi nusipelnęs šios bausmės! Jau aš tave išauklėsiu, kaip reikia!"

"Tėte", kukčiodamas tarė vaikišksti, tėva nepradeda auklėjimo nuo pasturgailio!"

SHAW IR JAUNUOLIS

Jaunas rašytojas norėjo sužinoti B.Shaw nuomonę ir perskaitė garsiai savo kūrinį.

Shaw pasakė šaltai: "Kai tamsta būsi jau garsenybė, tai galėsi rašyti dar blogesnius veikalus, bet iki to laiko tamstos kūriniai turi būti tikrai geri".

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Skaitykite "N-nas"

THE G-E VACUUM CLEANER
you never have to lift!

NOW AT A NEW
LOW PRICE

\$69⁹⁵

with a complete set of attachments

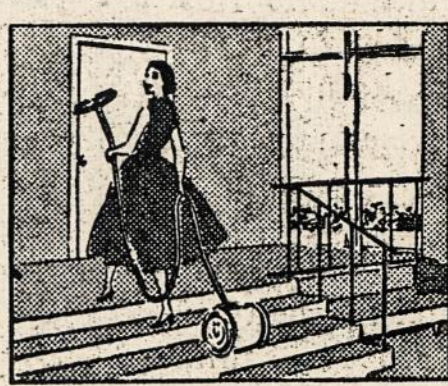
1. Handy 2-in-1 rug and floor tool
2. Dusting tool
3. Upholstery tool
4. Crevice tool
5. Aluminum wands
6. Flexible hose

1956 "Roll-Easy" VACUUM CLEANER

- Giant 12" wheels
- Powerful G-Emotor
- Extra-large "Throw-Away" bag
- Quiet—no static
- Color-styled in turquoise and copper

Come in for a **FREE DEMONSTRATION!**
EASY TERMS AVAILABLE!

ROLLS ANYWHERE EASILY — EVEN UP AND DOWN STAIRS!

ILLINOIS FURNITURE and RADIO CO.

1570 N. MILWAUKEE AVE.

HUMBOLDT 6-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS